

VÍSINDASTARF

Á LANDSPÍTALA - HÁSKÓLASJÚKRAHÚSI

2003

LANDSPÍTALI
HÁSKÓLASJÚKRAHÚS

SKRIFSTOFA KENNSLU, VÍSINDA OG ÞRÓUNAR

MAÍ 2004

VÍSINDASTARF Á LANDSPÍTALA - HÁSKÓLASJÚKRAHÚSI

Umtalsvert vísindastarf var unnið á Landspítala háskólasjúkrahúsi á árinu 2003, og er yfirlit þeirrar starfsemi að finna í þessu þriðja Vísindahefti spítalans. Í ár var ákveðið að flokka efnið eftir fræðasviðum fremur en klíniskum sviðum og forsvarsmenn fræðasviða og greina fengnir til aðstoðar við samantektina.

Upplýsingarnar í heftinu eru ekki alveg tæmandi því efni barst ekki frá öllum fræðasviðunum. Í þeim tilvikum hafa einungis aðgengilegar upplýsingar um fræðastarfsemi á viðkomandi sviði verið settar í heftið. Ekki fellur öll vísindastarfsemi við spítalann undir sérstök fræðasvið og yfirlit vísindavinnu á öðrum vettvangi er að finna aftast í heftinu.

Ítarlegra yfirlit er að finna á neti spítalans þar sem nemaverkefni önnur en doktors- og meistaranema eru tilgreind auk ítarlegri upplýsinga um veggspjaldakynningar og fyrirlestra tengda vísindavinnu.

Vísindarannsóknir veita mönnum ekki bara fjöður í hattinn og örva þá þannig til dáða. Þær sjá til þess að starfsmenn búi hverju sinni yfir nýjustu þekkingu, bæði vegna nýrrar þekkingar sem rannsóknirnar sjálfar skila og vegna þess að vísindastarfsemin heldur að mönnum nýjustu þekkingu erlendis frá, nýjustu meðferðarúrræðum og bestu alhliða aðstoð við sjúklinga og aðstandendur þeirra. Vísindastarfsemi er einnig mikilvægur þáttur í kenningu við spítalann og háskólana. Þannig er vísindastarfið órjúfanlegt frá öðrum meginþáttum í starfi háskólaspítala og ein af undirstöðum klínískrar gæðaþjónustu.

Framlag starfsmanna LSH til vísinda á árinu 2003 er því dýrmætt og nauðsynlegt innlegg í starfsemi háskólaspítalans.

Skrifstofa kenningu, vísinda og þróunar

Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir
Yfirlæknir vísinda og rannsóknarþjónustudeildar

EFNISYFIRLIT

Vísindastefna Landspítala - háskólasjúkrahúss	3
Reglur Landspítala - háskólasjúkrahúss	
um vísindarannsóknir	4
Vísindaráð LSH	9
Vísindasjóður LSH	9
Vísindastyrkir Vísindasjóðs vorið 2003	10
Ársskýrsla síðanefndar LSH 2003	13
Leyfi veitt frá síðanefnd LSH 2003	14

Almenn lyflæknisfræði	15	Lífefna-, meinafræði, sameindalíffræði og erfðalfræði	29
Gigtarlæknisfræði	15	Erfðalæknisfræði	29
Hjartalæknisfræði	15	Meinafræði og lífefnafræði	29
Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði	16	Sameindalíffræði	29
Innkirtlalæknisfræði	16	Líffærmeinafræði	31
Lungnasjúkdómafræði	17	Myndgreining	32
Meltingarlæknisfræði	18	Ónæmisfræði/Blóðfræði	32
Nýrnalæknisfræði	18	Ónæmisfræði	32
Smitsjúkdómafræði	19	Blóðfræði	34
Augnlæknisfræði	20	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	34
Barnalæknisfræði	21	Sýklafræði, veirufraði	35
Almenn barnalæknisfræði	21	Sýklafræði	35
Nýburafraði	21	Veirufraði	36
Bráðalæknisfræði	22	Taugasjúkdómafræði	37
Endurhæfingalæknisfræði/sjúkraþjálfun	23	Öldrunarlæknisfræði	37
Endurhæfingalæknisfræði	23	Barnahjúkrun	38
Iðjuþjálfun	23	Endurhæfingarhjúkrun	38
Sálgæsla presta og djákna	23	Geðhjúkrun	38
Sjúkraþjálfun	23	Geðvernd	38
Talmeinafræði	24	Hjúkrun langveikra fullorðinna	39
Fæðinga- og kvensjúkdómafræði	24	Krabbameinshjúkrunarfræði	39
Fæðinga- og meðgöngufræði	24	Kynlífs- og frjósemisheilbrigði	39
Kvensjúkdómafræði	24	Ljós móðurfræði og heilbrigði kvenna	40
Geðsjúkdómafræði	25	Upplýsingatækni í hjúkrun	40
Almenn geðl.fræði, barna- og unglingageðl.fræði	25	Öldrunarhjúkrun	40
Sálarfræði	26	Næringarstofa	41
Handlæknisfræði	27	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar	42
Almenn handlæknisfræði	27	Próunarskrifstofa hjúkrunar	42
Bæklunarlæknisfræði	27	Skrifstofa framkvæmdastjóra lækninga	42
Háls-, nef og eyrnalæknisfræði	28	Skrifstofa tækni og eigna	43
Heila- og taugaskurðlæknisfræði	28	Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga	43
Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	28	Upplýsingadeild	43
Þvagfæralæknisfræði	28	Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar	44
Krabbameinlæknisfræði	29	Skrifstofa forstjóra	44
		Skrifstofa starfsmannamála	44

VÍSINDASTEFNA LANDSPÍTALA - HÁSKÓLASJÚKRAHÚSS

Landspítali - háskólasjúkrahús gegnir veigamiklu hlutverki í því að efla heilbrigðisvísindi hér á landi. Leit nýrrar þekkingar og þróun tækni eru forsendur framfara og þess að spítalinn geti veitt þjónustu í hæsta gæðaflokki. Spítalinn er háskólasjúkrahús og sem slíkt hluti af hinu alþjóðlega vísindasamfélagi. Metnaðarfull vísindastefna er leiðarljós og hvatning fyrir stjórnendum og starfsmenn spítalans en um leið almenn yfirlýsing um vilja Landspítala - háskólasjúkrahúss til að gegna veigamiklu hlutverki í vísindastarfi. Vísindastefna og viðleitni spítalans á sviði vísinda á sifjelt að vera til umræðu og endurskoðunar af starfsmönnum, almenningi, stjórnendum og stjórnvöldum.

Markmið og viðleitni Landspítala - háskólasjúkrahúss er lýst í eftirfarandi meginviðhorfum:

- 1 Rannsóknarhlutverk spítalans felur í sér bæði sköpun nýrrar þekkingar og hagnýtingu rannsóknarniðurstæðna, íslensku samfélagi til hagsbóta.
- 2 Fræðilegt starf þarf að standast samanburð á alþjóðlegum vettvangi og spítalinn á að vera í fararbroddi í þróun heilbrigðisvísinda á Íslandi.
- 3 Vísindarannsóknir skulu vera í samræmi við alþjóðlega viðurkennd siðfræðileg markmið.
- 4 Spítalinn skal leitast við að tryggja starfsfólki sínu tíma, aðstöðu og frjótt starfsumhverfi til að stunda rannsóknir í grunnvísindum sem og hagnýtum fræðum.

Landspítali - háskólasjúkrahús mun vinna að framgangi vísindastefnu sinnar með fjölþættum hætti og eiga nána samvinnu við rannsóknar- og menntastofnanir sem vinna að menntun heilbrigðisstétta og heilbrigðisvísindum. Þetta verður gert með eftirfarandi hætti:

- 1 Í samningum spítalans og menntastofnana verði vísinda- og rannsóknarsamstarf tryggt og til þess hvatt með skýrum gagnkvæmum stuðningi og aðgerðum. Ennfremur verði í framtíðaruppbyggingu Landspítala - háskólasjúkrahúss lögð áhersla á samtvinnun rannsókna, kennslu og þjónustu.
- 2 Spítalinn mun efla samstarf við Háskóla Íslands og aðra skóla, innlenda og erlenda, sem tengjast starfsemi spítalans og menntun heilbrigðisstétta.
- 3 Þverfaglegt rannsóknarstarf verði eflt, bæði innan spítalans og við vísindamenn utan hans.
- 4 Stuðlað verði að samvinnu við lífvísinda- og lyfjafyrirtæki, heilbrigðistækni- og upplýsingatæknifyrirtæki, innlend og erlend.
- 5 Unnið verði að stofnun heilbrigðisvísindastofnunar á lóð spítalans í samvinnu við Háskóla Íslands, aðra skóla og einkaaðila. Með tilkomu slíkrar stofnunar kemst á frjótt umhverfi til uppbyggingar vísinda og aðstaða til að bjóða frumkvöðlum samstarf í nánd við starfsmenn spítalans og þá sem samstarf eiga við hann.
- 6 Aðstaða til klínískra rannsókna verði byggð upp og styrkt. Rannsóknasetur verði skilgreindur hluti af starfsemi spítalans og rannsakendum til aðstoðar á öllum stigum rannsóknastarfsins, allt frá umsóknum um fjármagn, siðfræðimál, tölfraeðivinnslu og birtingu og útgáfu niðurstaðna.

- 7 Landspítali - háskólasjúkrahús tryggir starfsfólki aðgang að góðu vísindalegu bókasafni með rafrænum tímaritum og gagnasöfnum.
- 8 Starfsfólki verði gefinn kostur á að sækja um launað rannsóknaleyfi á vegum spítalans. Árlega verði tiltekinn starfstími veittur í þessum tilgangi í fjárhagsáætlun Vísindasjóðs LSH og spítalans.

Landspítali - háskólasjúkrahús vill byggja upp öflugan vísindasjóð sem veitir styrki á samkeppnisgrundvelli. Úr Vísindasjóði Landspítala - háskólasjúkrahúss skal veita styrki bæði til byrjenda í rannsóknum sem og reyndari rannsakenda. Stefnt skal að því að koma upp sérstökum tækjakaupasjóði, ætluðum til að styrkja kaup á tækjum til vísindarannsókna. Í fjárhagsáætlun spítalans skulu tilteknir þeir fjármunir er árlega verða til ráðstöfunar úr styrktarsjóðum spítalans. Jafnframt er starfsfólk spítalans hvatt til að sækja um styrki úr öðrum rannsóknarsjóðum, jafnt innlendum sem erlendum. Spítalinn mun eftir föngum aðstoða starfsfólk við umsókna.

Landspítali - háskólasjúkrahús mun vinna að því að setja skýrar siðareglur fyrir vísindastarf og hafa lög og reglur, sem vísindarannsóknir lúta, rannsakendum aðgengilegar á heimasíðu spítalans.

Landspítali - háskólasjúkrahús hvetur starfsfólk sitt til að kynna rannsóknaniðurstöður á innlendum og erlendum vettvangi sem gerir strangar fræðilegar kröfur. Jafnframt verði mikilvægar niðurstöður kynntar almenningi, m.a. með kynningu í húsakynnum spítalans. Árlega verði sameiginleg kynning á vísindavinnu starfsfólks spítalans á „Vísindum á Vordögum“, með fyrirlestrum og veggspjöldum og viðurkenning veitt þeim starfsmanni sem skarar fram úr. Spítalinn birtir árlega ritkrá starfsfólks með stuttum útdrætti.

Spítalinn mun móta, í samvinnu við Háskóla Íslands, meðferð höfundaréttar og eignarhalds á rannsóknaniðurstöðum. Enn fremur reglur um fjárreiður vísindasjóða og meðferð rannsóknargagna.

Skrifstofa kennslu, vísinda og þróunar Landspítala - háskólasjúkrahúss er starfsfólki spítalans til aðstoðar við vísindastarf hvers konar. Vísindaráð Landspítala - háskólasjúkrahúss er stjórnarnefnd og framkvæmdastjórn LSH til ráðgjafar um vísindastarf á spítalanum.

Samþykkt af stjórnarnefnd LSH

2. maí 2002

REGLUR LANDSPÍTALA - HÁSKÓLASJÚKRAHÚSS UM VÍSINDARANNSÓKNIR

Vísindarannsóknir eru eitt af verkefnum Landspítala - háskólasjúkrahúss. Vísindarannsóknir eru háðar ákvæðum laga og reglugerða og skal við framkvæmd rannsókna ætíð gæta þess að þær séu í samræmi við gildandi lög og reglur. Lög og reglugerðir skilgreina réttindi sjúklinga og skyldur og réttindi vísindamanna sem taka þátt í vísindarannsóknum en þau eru: Lög um réttindi sjúklinga 1997 nr.74, Lög um lífsýnasöfn 2000 nr. 110, Reglugerð nr. 134/2001 um vörslu og nýtingu lífsýna í lífsýnasöfnum, Reglugerð nr. 552/1999 um vísindarannsóknir á heilbrigðisviði og ýmis ákvæði Laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga 2000 nr. 77 og reglur og leiðbeiningar Persónuverndar.

Á LSH eru í gildi Leiðbeiningar um afhendingu sjúkraskrára og heilsufarsupplýsinga og Reglur um meðferð og afhendingu heilsufarsupplýsinga. Jafnframt setur LSH með þessum reglum um vísindarannsóknir frekari ramma um vísindarannsóknir á spítalanum, samskipti vísindamanna við sjúklinga, notkun heilsufarsupplýsinga og annarra rannsóknargagna, vísindasamstarf og fjármál og fjárreiður.

Í 2. gr. laga um réttindi sjúklinga er vísindarannsókn skilgreind á eftirfarandi máta;

„Rannsókn sem gerð er til að auka við þekkingu sem m.a. gerir kleift að bæta heilsu og lækna sjúkdóma. Mat vísindasiðanefndar eða siðanefndar skv. 29 gr. á rannsókninni verður að hafa leitt í ljós að vísindaleg og siðfræðileg sjónarmið mæli ekki gegn framkvæmd hennar.“

Í maí 2002 samþykkti stjórnarnefnd vísindastefnu Landspítala – háskólasjúkrahúss. Þar kemur m.a. fram að LSH vill

- stuðla að fræðistörfum, sem standast samanburð á alþjóðlegum vettvangi, meðal starfsmanna LSH,
- tryggja aðgengi vísindamanna að rannsóknarefni við í samræmi við lög og reglur þar að lútandi,
- tryggja að notkun rannsóknargagna og framkvæmd vísindarannsókna á LSH sé í samræmi við lög, reglur og gildandi viðmið í vísindasiðfræði,
- tryggja sjálfstæði vísindarannsókna, stuðla að skjótri birtingu rannsóknarniðurstæðna og hvetja til samvinnu,
- stuðla að bestu nýtingu rannsóknargagna og rannsóknartækni er spítalinn hefur yfir að ráða við vísindarannsóknir,
- þróa og viðhafa gagnsæja stefnu um skilyrði fyrir samvinnu við utanaðkomandi aðila,
- hvetja til samstarfs við fyrirtæki og samvinnu milli fyrirtækja og
- hafa gagnsæjar reglur um greiðslur vegna uppfinninga, höfundarréttar og leyfissamninga.

1. UM RÉTTINDI SJÚKLINGA LSH ER TAKA ÞÁTT Í VÍSINDA- RANNSÓKNUM

Í 10. gr. laga um réttindi sjúklinga kemur fram að sjúklingur skal fyrirfram samþykkja með formlegum hætti þátttöku í vísindarannsókn. Áður en slíkt samþykki er veitt skal gefa honum ítarlegar upplýsingar um vísindarannsóknina, áhættu sem henni kann að fylgja og hugsanlegan ávinning og í hverju þátttakan er fölginn. Sjúklingi skal gerð grein fyrir því að hann geti hafnað þátttöku í vísindarannsókn og hann geti hvenær sem er hætt þátttöku eftir að hún er hafin. Um aðgang að upplýsingum úr sjúkraskrá, þar með töldum lífsýnum, vegna vísindarannsókna gilda ákvæði 15. gr. sömu laga. Í þeirri grein segir að þegar veita skal aðgang að sjúkraskrá skuli þess gætt að þær hafa að geyma viðkvæmar

persónuupplýsingar og að upplýsingar í þeim eru trúnaðarmál, sjúkraskrárnar skulu geymdar á tryggum stað og þess gætt að einungis þeir starfsmenn sem nauðsynlega þurfa hafi aðgang að þeim. Persónuvernd er heimilt samkvæmt lögum um skráningu og meðferð persónuupplýsinga að veita aðgang að upplýsingum úr sjúkraskrá, þar með töldum lífsýnum, vegna vísindarannsókna, enda uppfylli rannsókn skilyrði vísindarannsóknar. Unnt er að binda slíkt leyfi þeim skilyrðum sem metin eru nauðsynleg hverju sinni. Í hvert sinn sem sjúkraskrá er skoðuð vegna vísindarannsóknar skal það skráð í hana.

Í reglugerð um vísindarannsóknir á heilbrigðisviði kemur m.a. fram að óheimilt er að framkvæma vísindarannsókn á mönnum nema hún hafi áður hlotið samþykki vísindasiðanefndar eða siðanefndar stofnunar (LSH) og hið sama gildir um aðgang að sjúkraskrá til vísindarannsókna. Einnig er vísindarannsókn á lífsýnum úr mönnum óheimil nema rannsóknin hafi áður hlotið samþykki siðanefndar stofnunar eða vísindasiðanefndar. Vísindasiðanefnd og siðanefnd LSH skulu fylgjast með framvindu rannsókna sem viðkomandi nefnd hefur samþykkt. Hún getur krafist þess að rannsóknaraðili sendi nefndinni áfangaskýrslur og niðurstöður. Vísindasiðanefnd getur afturkallað samþykki sitt fyrir rannsókn telji hún efni til þess.

2. UM ÞÁTTTÖKU STARFSMANNA Í VÍSINDARANNSÓKNUM

Starfsmenn eru hvattir til að stunda vísindarannsóknir á sérsviði sínu og auka við menntun sína og þekkingu, m.a. með þátttöku í vísindasamstarfi. Af hálfu spítalans er lítið svo á að þátttaka í vísindarannsóknum geti talist hluti af starfsskyldum starfsmanna.

Framlag starfsfólks til vísindarannsókna og daglegur vinnutími þess getur skarast, þannig að hluti falli innan daglegs umsamins vinnutíma hjá spítalanum og hluti utan þess tíma, án þess að sérstök greiðsla komi til af hálfu spítalans.

Ef vinnuframlag starfsmanns vegna vísindarannsókna fer fram utan hefðbundins vinnutíma er starfsmanni heimilt að þiggja sérstaka greiðslu fyrir vinnuframlag sitt í þágu rannsóknarinnar.

Starfsmenn skulu upplýsa spítalann um greiðslur er tengjast vísindarannsóknum innan spítalans og skulu þær eiga sér stað með milligöngu hans. Sérstök athygli er vakin á ákvæði 20. gr. laga nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, en þar segir: „Áður en starfsmaður hyggst, samhliða starfi sínu, taka við launuðu starfi í þjónustu annars aðila, ganga í stjórn atvinnufyrirtækis eða stofna til atvinnurekstrar ber honum að skýra því stjórnvaldi, er veitti starfið, frá því. Innan tveggja vikna skal starfsmanni skýrt frá því ef áðurnefnd starfsemi telst ósamrýmanleg starfi hans og honum bannað að hafa hana með höndum. Bera má slíkt bann undir hlutaðeigandi ráðherra.“

Sjúkrahúsið skal halda skrá yfir rannsóknarverkefni sem unnið er að. Starfsmenn skulu ávallt veita yfirmanni eða viðkomandi framkvæmdastjóra, eftir því sem við á, upplýsingar um framkvæmd og framgang rannsóknar og aðrar upplýsingar sem að rannsóknnum snúa og óskað er eftir. Með slíkar upplýsingar skal farið sem trúnaðarmál.

Fallist sjúkrahúsið á ósk vísindamanns og/eða samstarfsaðila hans um að ráðinn verði starfsmaður til starfa tímabundið við tiltekin rannsóknarverkefni skal viðkomandi starfsmaður ráðinn til sjúkrahússins. Skal starfsmaðurinn ráðinn skv. kjarasamningum viðkomandi stéttarfélags og

spítalans. Starfssvið skal afmarkað sérstaklega svo og tímamörk ráðningar og yfirmaður rannsóknarverkefnis tiltekinn. Áður en starfsmaður er ráðinn skal liggja fyrir skrifleg yfirlýsing um að vísindamaður eða samstarfsaðili hans tryggi greiðslu vegna launa og launatengdra gjalda starfsmannsins. Starfsmaður hefur réttindi í samræmi við ráðningarsamning, á sama máta og aðrir starfsmenn LSH.

Heimilt er starfsmönnum, öðrum en þeim sem eru í hópi rannsóknaraðila, að sinna gagnasöfnun og öðrum verkefnum innan hefðbundins vinnutíma á spítalanum, liggi fyrir samþykki yfirmanns viðkomandi starfsmanns. Kynna skal þessum starfsmönnum nauðsynlegar upplýsingar um rannsóknina, svo sem rannsóknaráætlun, vísindalegt gildi rannsóknarinnar og síðferðileg álitamál ef fyrir hendi eru. Jafnframt skulu starfsmönnum kynnt öll leyfi sem aflað hefur verið vegna rannsóknarinnar og samþykkisblað sjúklings ef við á og skulu þessi gögn vera aðgengileg starfsmönnum ef þeir óska.

3. UM FRAMKVÆMD VÍSINDARANNSÓKNA, MEÐFERÐ HEILSUFARSUPPLÝSINGA OG ANNARRA RANNSÓKNARGAGNA O. FL.

Landspítali - háskólasjúkrahús hefur í vörslu sinni stórt safn rannsóknargagna á heilbrigðissviði. Rannsóknargögn eru efniviður, svo sem heilsufarsupplýsingar og vefjasýni sem spítalinn hefur í vörslu vegna þjónustu sem hann samkvæmt lögum innir af hendi við sjúklinga.

Afhending rannsóknargagna

Áður en gögn Landspítala - háskólasjúkrahúss eru notuð til vísindarannsókna skal liggja fyrir samþykki vísindasiðanefndar eða siðanefndar Landspítala - háskólasjúkrahúss og auk þess skal eftir atvikum aflað leyfis eða vinnslan tilkynnt Persónuvernd. Jafnframt skal liggja fyrir leyfi framkvæmdastjóra lækninga á LSH, eða þess er hann hefur framselt umboð sitt, þegar um er að ræða upplýsingar í sjúkraskrá sbr. [Reglur um notkun heilsufarsupplýsinga](#). Sé áformað að nota við vísindarannsókn lífsýni, sem eru í vörslu spítalans og safnað hefur verið til annarra nota en um ræðir í rannsóknaráætlun, skal jafnframt semja um afhendingu lífsýna við stjórn viðkomandi lífsýnasafns, sbr. [Starfsreglur lífsýnasafna](#).

Um leyfisskylda og tilkynningaskylda vinnslu

Í [reglum Persónuverndar nr. 90/2001](#) er kveðið á um hvenær vinnsla persónuupplýsinga sé leyfisskyld og hvenær nægi að tilkynna vinnsluna á þar til gerðum [rafraenum eyðublöðum Persónuverndar](#). Afla þarf leyfis Persónuverndar þegar samkeyra á skrá sem hefur að geyma viðkvæmar persónuupplýsingar við aðra skrá sem ekki er varðveitt á ábyrgð LSH. Einnig er vinnsla sem tengist framkvæmd erfðarannsóknar háð leyfi Persónuverndar nema í tilvikum þegar aðeins er unnið með ópersónugreinanlegar upplýsingar og jafnframt þarf að afla leyfis við vinnslu upplýsinga úr sjúkraskrá vegna aftursýnna vísindarannsókna. Heimilt er að hefja leyfisskylda vinnslu þegar heimild Persónuverndar hefur borist.

Vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga við vísindarannsóknir, sem ekki er háð leyfi Persónuverndar, ber að tilkynna Persónuvernd og er heimilt að hefja vinnsluna hafi athugasemdir ekki borist frá Persónuvernd innan 10 daga frá því að tilkynningin var send henni.

Ekki þarf að tilkynna til Persónuverndar vinnslu vegna gæðaeftirlits.

Vinnureglur er varða notkun sjúkraskráa og lífsýna á LSH til vísindarannsókna, eftirlits og samræmdrar skráningar

Frumgögn spítalans, þ.m.t. sjúkraskrár, sem kunna að verða lögð til grundvallar við framkvæmd rannsókna, eftirlits og samræmdrar skráningar, skal einungis meðhöndla innan hans. Gögn skulu meðhöndluð á þann hátt sem lög, Persónuvernd (sbr. [verklagsreglur Persónuverndar um afgreiðslu umsókna um aðgang að sjúkraskrá vegna aftursýnna vísindarannsókna](#)), vísindasiðanefnd/siðanefnd og sjúkráhusið mæla fyrir um hverju sinni. Ef upplýsingar á tölvutæku formi eru lagðar til grundvallar skal að jafnaði við það miðað að hlutaðeigandi starfsmenn eða upplýsingatæknisvið spítalans annist flutning upplýsinga.

a. Almenn atriði vegna notkunar sjúkraskráa við rannsóknir.

- Ef notkun sjúkraskrár fer fram utan vörslustaðar hennar skal umslag skrárinnar skilið eftir og á það skráð hver fengið hefur sjúkraskrá að láni, hvenær skráin hafi verið afhent og hvenær henni er skilað. Jafnframt skal koma fram hvar sjúkraskrá skuli varðveitt meðan notkun fer fram.
- Sá/sú er fær afhenta sjúkraskrá vegna rannsóknar skal kvitta fyrir móttöku hennar við afhendingu og jafnframt fá kvittun þegar hann/hún skilar sjúkraskrá að skoðun lokinni.
- Ef sjúkraskrá er notuð til rannsókna utan vörslustaðar hennar skal skráð hvar hún er varðveitt og skal skráin ætíð vera aðgengileg ef nauðsynlegt reynist vegna meðferðar sjúklings.
- Sá/sú er fær sjúkraskrá lánaða til rannsókna skal sjá til þess að hún sé varðveitt með tryggum hætti.
- Skila skal sjúkraskrá án tafar ef nauðsyn ber til vegna meðferðar sjúklings.
- Ef flytja þarf sjúkraskrá vegna notkunar utan vörslustaðar skal það gert með tryggum hætti.

b. Sérstök ákvæði vegna notkunar sjúkraskrár við vísindarannsókn.

- Áður en sjúkraskrá er afhent til notkunar við vísindarannsókn skal liggja fyrir heimild framkvæmdastjóra lækninga eða þess er hann hefur framselt umboð sitt. Jafnframt skal liggja fyrir leyfi vísindasiðanefndar eða siðanefndar LSH og leyfi Persónuverndar.
- Afhenda skal læknarítara/skjálaverði, er tekur fram sjúkraskrá, afrit af fyrirliggjandi heimildum og skriflegar upplýsingar um heiti rannsóknar og ábyrgðarmann hennar.
- Sá er notar sjúkraskrá til vísindarannsókna skal skrá notkunina í sjúkraskrána í hvert sinn.
- Ef nota skal upplýsingar til rannsókna í samstarfi við líftæknifyrirtæki eða lyfjafyrirtæki skal rannsóknarsamningur áritaður af LSH áður en upplýsingar eru afhentar.

c. Sérstök ákvæði vegna notkunar sjúkraskrár við gæðaeftirlit og samræmda skráningu í þágu LSH.

- Þeim starfsmönnum sem ber skylda til að skrá upplýsingar í sjúkraskrá er heimilt að nota sjúkraskrár eigin deilda við gæðaeftirlit og samræmda skráningu án þess að afla þurfi sérstakra heimilda. Skulu þeir tilkynna notkunina til framkvæmdastjóra lækninga eða þess sem hann hefur framselt umboð sitt.
- Þeim starfsmönnum sem sinna eftirliti með meðferð sjúklinga f.h. LSH eða hafa úrvinnslu sjúkraskrárupplýsinga sem hluta af skilgreindu starfi sínu, t.d. við samræmda skráningu í þágu LSH, er heimilt að nota sjúkraskrár við skráningu og eftirlit. Skulu þeir tilkynna notkunina til framkvæmdastjóra lækninga eða þess sem hann hefur framselt umboð sitt.

- d. *Notkun lífsýna.*
- Ef nota á lífsýni til vísindarannsóknna, eftirlits og samræmdrar skráningar skal farið að reglum viðkomandi lífsýnasafns.
- e. *Notkun upplýsinga Krabbameinsmiðstöðvar LSH*
- Um notkun upplýsinga sem safnað hefur verið á Krabbameinsmiðstöð LSH vegna samræmdrar skráningar gilda sömu reglur og um aðrar sjúkraskrárupplýsingar sem eru í vörslu spítalans.
 - Upplýsingar er safnað hefur verið vegna skilgreindrar vísindarannsóknar og varðveittar eru á Krabbameinsmiðstöð LSH skal ekki afhenda nema í samráði við viðkomandi vísindamann/vísindamenn. Þær skal ekki nota í öðrum tilgangi en samþykkt rannsóknaráætlun segir fyrir um.

Um varðveislu gagna og öryggisráðstafanir við meðferð þeirra

Um varðveislu gagna og öryggisráðstafanir við meðferð þeirra fer að reglum Persónuverndar (reglur nr. 299/2001 um öryggi persónuupplýsinga og reglur nr. 918/2001 um öryggi við meðferð og varðveislu lífsýna í lífsýnasöfnum). Í umsókn til Persónuverndar skal ætíð koma fram lýsing á því hvernig öryggi persónuupplýsinga verður tryggt.

Við gerð þeirrar lýsingar skulu eftirfarandi atriði koma fram:

- Í skriflegri rannsóknaráætlun skal koma fram hver er ábyrgur fyrir varðveislu gagna.
- Í rannsóknaráætlun þarf einnig að koma fram hversu lengi heilsufarsupplýsingar, lífsýni og önnur rannsóknargögn skulu varðveitast og ef gögn verða ekki varðveitt til frambúðar, hvernig staðið verði að eyðingu þeirra.
- Tölvuskráðar upplýsingar skulu varðveittar í tölvuskrá eða tölvum sem læstar eru með aðgangsorði.
- Lífsýni skulu varðveitt í læstu rými sem fellur undir öryggiskerfi og vaktumsjón öryggisvarða LSH. Sýni skulu varðveitt undir númeri þar sem því verður við komið. Ef gerð er skrá, sem tengir rannsóknarnúmer og persónuauðkenni, skal sú skrá varðveitt aðskilin frá öðrum rannsóknargögnum.
- Skjöl þar sem upplýst samþykki er skráð og spurningalista sem tengjast þátttakendum í rannsókninni skal geyma í læstum hirslum.
- Einungis starfsmenn sem gengist hafa undir þagnarskylduákvæði LSH skulu hafa aðgang að persónugreinanlegum gögnum.

4. RANNSÓKNARSAMNINGUR OG SKRÁNING VERKEFNIS

Skriflegur samningur skal ávallt gerður varðandi vísindarannsóknir sem eru framkvæmdar á LSH og kostaðar af aðilum utan LSH. Óheimilt er að stofna til kostnaðar fyrir LSH án slíks samkomulags. Samningurinn skal sendur skrifstofu forstjóra og skulu þar koma fram upplýsingar um rannsóknarverkefni, og hvaða gögn, aðstöðu og þjónustu verkefnið fær hjá spítalanum og hvernig endurgjaldi er háttað. Í samningi skal ætíð tilgreina eftirfarandi atriði:

- Heiti rannsóknar
- Umsjónarmann rannsóknar
- Nöfn allra styrkþega, sem standa að rannsókninni
- Nafn þess er árita skal reikninga
- Nöfn/heiti styrkveitanda
- Áætluð tímamörk rannsóknar
- Heildarfjárhæð styrks og áætlað greiðsluflaði
- Áætlaðan fjöldi starfsmanna
- Áætlaðan kostnað
- Gögn spítalans sem áformað er að nýta við rannsóknina

- Aðstöðu sem áformað er að nýta
- Ef um er að ræða hluta rannsóknar, þurfa að fylgja upplýsingar um heildarumfang hennar
- Stjórnunar- og aðstöðugjald (umsýslugjald) spítalans
- Annað framlag LSH til rannsóknarinnar
- Þegar rannsókn lýkur eða tafir verða á framvindu skal umsjónaraðili tilkynna það til reikningshaldssviðs á skrifstofu fjárreiðna og upplýsinga

5. SAMSTARF Á SVIÐI VÍSINDARANNSÓKNA

Í samræmi við samstarfssamning Háskóla Íslands og Landspítala - háskólasjúkrahúss eru starfsmenn LSH hvattir til rannsóknarstarfa, jafnt grunnrannsóknna, hagnýtra rannsóknna sem klínískra rannsóknna. Jafnframt hvetja bæði LSH og H.Í. starfsmenn sína til þverfaglegra vísindarannsóknna. Við samstarfsverkefni þarf að liggja fyrir rannsóknaráætlun þar sem fram kemur hlutverk einstakra starfsmanna í rannsókninni og skal þess einkum gætt þegar mögulegt er að fjárhagslegur ávinningur verði af rannsókninni.

Um rétt til að vera í hópi höfunda á vísindagrein og um röð höfunda fer eftir alþjóðlegum reglum vísindasamfélagsins (sjá t.d. International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE); Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals, updated October 2001).

6. STJÓRNUNAR- OG AÐSTÖÐUGJALD

- Stjórnunar- og aðstöðugjald (umsýslugjald) skal lagt á sértekjur og styrki nema gerður hafi verið samningur sem kveður á um annað. Framkvæmdastjórn ákvarðar gjaldið og nemur það nú 12%. Hafi verið samið um lægri greiðslu eða greiðsla felld niður skal mismunurinn bókfærður sem framlag LSH til viðkomandi rannsóknar og getið sem slíks við birtingu niðurstaðna.
- Sé rannsókn að meginhluta fjármögnuð með styrk frá Vísindasjóði LSH eða frá innlendum félagsamtökum skal greiðsla felld niður. Umsýslugjald af styrkjum vegna nemendaverkefna er ekki innheimt.
- Ef þörf er á aðstoð sérstaks starfsmanns skulu laun og launatengd gjöld greidd sérstaklega.
- Kostnaður vegna rannsókna og myndgreiningar, lyfjakostnaður og framlög kostunaraðila í formi lyfja eða tækja er undanþeginn greiðslu stjórnunar- og aðstöðugjalds, enda sé sá kostnaður greiddur sérstaklega og rannsóknirnar verðlagðar á útseldum taxa.
- Greiðslur vegna stjórnunar- og aðstöðugjalds renna til LSH og skal haldið aðgreindum í bókhaldi spítalans. Helmingi gjaldsins skal varið til uppbyggingar rannsóknaraðstöðu við spítalan. Helmingur rennur til greiðslu kostnaðar spítalans, m.a. vegna launavinnslu og fjárumýslu, uppsetningar og reksturs tölvubúnaðar og reksturs húsnæðis.

Sé óskað eftir lækun eða niðurfellingu stjórnunar- og aðstöðugjalds LSH skal ósk um það koma fram á sérstöku eyðublaði sem sent skal skrifstofu forstjóra.

Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga sér um innheimtu gjaldsins og millifærir tekjur til viðeigandi aðila.

7. GREIÐSLA KOSTNAÐAR LSH VEGNA VINNSLU OG AFHENDINGAR GAGNA VIÐ VÍSINDARANNSÓKNIR

Vísindamanni/-mönnum sem fá rannsóknargögn er LSH hefur í vörslu sinni ber að greiða eðlilegan afhendingar- og vinnslukostnað spítalans eða einstakra deilda hans.

Heimilt er að afhenda vísindamanni/-mönnum rannsóknargögn án greiðslu ef rannsóknir eru framkvæmdar án væntinga um fjárhagslegan ágóða. Slíkan kostnað skal bókfæra og skrá sem stuðning spítalans við viðkomandi rannsókn.

Sé óskað eftir lækun eða niðurfellingu gjalda vegna kostnaðar LSH við vinnslu og afhendingu rannsóknargagna skal ósk um það koma fram á sérstöku [eyðublaði](#) sem sent skal skrifstofu forstjóra.

8. UM REIKNINGSHALD OG FJÁRREIÐUR

Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga (SFU) á LSH annast reikningshald og fjárreiður vegna vísindarannsókna sem eru kostaðar eða styrktar af þriðja aðila, í samræmi við þessar reglur. Umsjónarmanni verkefnis ber að veita starfsmönnum reikningshaldssviðs, sem hafa með höndum fjárumýslu vegna vísindaverkefna, allar upplýsingar er þeir þurfa vegna starfa sinna.

Starfsmönnum sjúkrahússins, sem jafnhliða sinna störfum hjá Háskóla Íslands, er heimilt að fela skólanum fjárvörslu sinna verkefna.

Skipta má fjármunavörslu vegna vísindarannsókna innan LSH í eftirtalda flokka:

- Sjóði er starfa samkvæmt skipulagsskrá sem dómsmálaráðuneyti hefur staðfest. Um þessa sjóði gilda ákvæði viðkomandi skipulagsskrár auk reglna LSH.
- Framlög og styrki sem aflað er til vísindarannsókna á LSH og spítalinn varðveitir í samræmi við [skipulagsskrá Landspítalásjóðs Íslands](#).
 - a. Ef um er að ræða afmarkað tímabundið rannsóknarverkefni fær það sérstakt bókhaldsnúmer og eru greiðslur inntar af hendi við framvísun reikninga sem áritaðir eru af umsjónarmanni.
 - b. Ef um er að ræða rannsóknarsjóði er í renna fjármunir sem ekki eru markaðir skilgreindum verkefnum, t.d. sjóði deilda eða starfshópa, skulu þeir starfa í samræmi við [starfsreglur](#) sem stjórn Landspítalásjóðs Íslands staðfestir.
- Styrki sem vísindamenn fá í eigin nafni og kennitölu. Skattaleg meðferð þessara styrkja er á ábyrgð styrkþega þótt LSH sé vörsluðili sjóðsins.

Reikningshald

- Einstök rannsóknarverkefni eru fjárhagslega aðgreind frá öðrum rekstri LSH og hafa sérstakt verkefnisnúmer. Ef sami aðili vinnur að fleiri en einni rannsókn samtímis fær hvert rannsóknarverkefni verkefnisnúmer.
- Reikningshaldssvið veitir vísindamönnum stofnunarinnar og þeim forsvarsmönnum sjóða, sem eru starfsmenn LSH, bókhaldsþjónustu vegna styrkja og sjóða á þeirra vegum.

- Ef starfsmaður er ráðinn til starfa við vísindaverkefni og laun hans eru greidd af fjármunum viðkomandi verkefnis eða sjóðs í vörslu LSH, hefur reikningshaldssvið umsjón með launafgreiðslu og bókhaldi vegna viðkomandi starfsmanns.
- Óheimilt er að stofna til skuldar nema um það hafi verið sérstaklega samið. Að öðrum kosti áskilur spítalinn sér rétt til að grípa til viðeigandi ráðstafana.
- Upplýsingar um fjárhagsstöðu einstakra verkefna eru veittar umsjónarmanni, yfirstjórn LSH og opinberum aðilum eftir atvikum.
- Ef gera þarf grein fyrir fjárhagsstöðu verkefnis, t.d. til styrktaraðila, fær umsjónarmaður niðurstöður settar fram í samræmi við venjubundnar aðferðir reikningshaldssviðs.
- Reikningsár verkefnis er almanaksárið, nema annað sé tekið fram í samningi eða skipulagsskrá verkefnis.

Fjárvarsla og fjárreiður

- Bankareikningar verkefna skulu vera á kennitölu sem ákveðin er af SFU.
- Fjármálasvið hefur umsjón með bankareikningum og sér um greiðslur reikninga er umsjónarmaður verkefnis hefur áritað og greiddir eru af styrkfjárhæð. Gjaldkeri á SFU er prókúruhafi bankareikninga er verkefninu tengjast.
- Fjármálasvið tryggir bestu ávöxtun veltufjármuna eins og um semst við viðskiptabanka spítalans hverju sinni.
- Í þeim tilvikum sem greiðsluflæði er ekki í samræmi við gang verkefnis og skuld myndast við spítalann ber hún vexti í samræmi við ákvörðun framkvæmdastjórnar LSH.
- Greiðslur umfram styrk eru á ábyrgð umsjónarmanns og ber honum að sjá til þess að skuld, sem myndast vegna verkefnisins við LSH, verði greidd.
- Ávöxtun langtímafjármuna er ákveðin í samráði við umsjónarmann verkefnis, þótt spítalinn sé vörsluðili fjárens.

Meðferð bókhaldsgagna

- Reikningshaldssvið sér um að bókhald sé í samræmi við bókhaldslög.
- Meðferð reikninga skal vera í samræmi við reglur ríkisins og einungis er greitt eftir frumritum reikninga.
- Allir reikningar vegna verkefnis skulu vera lögformlegir og stílaðir á heiti verkefnis og kennitölu umsjónarmanns/prókúruhafa eða verkefnis.
- Öll úttekt á vörum og þjónustu skal skráð á kennitölu verkefnis eða umsjónarmanns þess.
- Reikningar er eiga að greiðast af fjármunum í vörslu LSH skulu samþykktir af tilgreindum umsjónarmanni verkefnis sem staðfestir samþykki sitt með áritun á viðkomandi fylgiskjal.
- Greiðslur vegna ferðakostnaðar og námskeiða skulu lúta reglum spítalans.
- Ef um er að ræða launagreiðslur umfram kjarasamninga vegna ferða erlendis greiðir verkefnið þann launakostnað.
- [Greinargerð vegna risnukostnaðar](#) skal fylgja beiðni um greiðslu slíks kostnaðar, í samræmi við reglur ríkisins.

Ráðningar og launagreiðslur

- Ef ráðinn er starfsmaður við vísindaverkefni skal gera við hann ráðningarsamning eða senda breytingartilkynningu. Við ákvörðun launa skal tekið mið af kjarasamningum opinberra starfsmanna og viðkomandi stéttarfélags. Tiltaka skal áætlaða tímallengd verkefnisins.
- Þegar greitt er fyrir vinnuframlag úr launakerfi spítalans skal reikna fullt álag vegna launatengdra gjalda s.s. mótramlag vinnuveitanda í lífeyrissjóð og tryggingagjald.

- Ef fyrir séð er að styrkur nægi ekki fyrir launakostnaði, sem getur fallið til skv. ráðningarsamningi, getur LSH sagt upp viðkomandi starfsmanni með lögbundnum fyrirvara.
- Greiðslur fyrir vinnuframlag geta verið samkvæmt framlögðum reikningi, þ.e. ef starfsmaður er verktaki hjá verkefninu.

Ársuppgjör og skattaleg meðferð

- Ársreikningur skal vera í samræmi við lög og reglur um gerð ársreikninga.
- Ársreikningar skulu áritaðir af meirihluta sjóðsstjórnar eða styrkþega verkefnis.
- Greiðslur til einstaklinga og fyrirtækja eru gefnar upp á launamiða eftir því sem við á.
- Ríkisendurskoðun sér um endurskoðun ársreikninga vísindaverkefna.
- Starfsmönnum, sem fengið hafa styrk er varðveittur er á þeirra nafni og kennitölu, ber að gera grein fyrir styrkjum og ráðstöfun þeirra á skattframtali sínu.

9. GILDISTÍMI

Reglur þessar gilda frá maí 2003 og skulu endurskoðaðar innan 3 ára.

*Reglur þessar eru í Reglur og leiðbeiningar á upplýsingavef LSH, www.landspitali.is.
Undirstrikanir vísa til tenginga í viðkomandi skjöl.*

VÍSINDARÁÐ LSH

Vísindaráð LSH:

Skipað hefur verið vísindaráð Landspítala - háskólasjúkrahúss til tveggja ára eða septemberloka árið 2005. Vísindaráði er ætlað vera stjórnarnefnd og framkvæmdastjórn til ráðgjafar um vísindastarf á sjúkrahúsinu.

Bjarni Þjóðleifsson, yfirlæknir, formaður
Auðna Ágústsdóttir, hjúkrunarfræðingur
Eiríkur Örn Arnarson, sálfræðingur
Helga Bragadóttir, hjúkrunarfræðingur
Magnús Karl Magnússon, læknir
Rósa Björk Barkardóttir, náttúrufræðingur
Sígurlaug Sveinbjörnsdóttir, læknir

Jóninna Karlsdóttir, ritari

VÍSINDASJÓÐUR LSH

Skipulagsskrá Vísindasjóðs Landspítala - háskólasjúkrahúss

1. gr. Sjóðurinn heitir Vísindasjóður Landspítala - háskólasjúkrahúss. Heimili hans og varnarþing er í Reykjavík.

2. gr. Stofnfé sjóðsins er kr. 35.710.055. Það er fé sem var í Vísindasjóði Borgarsjúkrahúss Reykjavíkur þann 1. janúar 2001 kr. 33.710.055, en sá sjóður var stofnaður til minningar um Þórð Sveinsson, lækni og Þórð Úlfarsson, flugmann, með skipulagsskrá staðfestri 5. janúar 1964 og fé úr Vísindasjóði Landspítalans 10. maí 2001 kr. 2.000.000, en starfsreglur hans voru samþykktar af heilbrigðisráðherra þann 31. október 1994.

3. gr. Tilgangur sjóðsins er að styrkja og efla vísindarannsóknir, athuganir og tilraunir í vísindalegum tilgangi á Landspítala - háskólasjúkrahúsi eða í náinni samvinnu við það. Aðild að sjóðnum eiga allir háskólamenntaðir starfsmenn LSH.

4. gr. Stjórn sjóðsins skipa fimm menn. Einn skal tilnefndur af lækna ráði LSH, einn af hjúkrunarráði LSH og einn af skrifstofu kennslu, vísinda og þróunar. Skulu tveir tilnefndir af stjórnarnefnd LSH og annar þeirra vera formaður og hinn úr hópi annarra háskólastétta en lækna og hjúkrunarfræðinga. Skipunartími stjórnar er fjögur ár. Stjórnin ákveður hversu miklu fé skuli úthluta hverju sinni. Úthlutun styrkja fer fram einu til tvisvar sinnum á ári að fengnum tillögum úthlutunarnefndar. Stjórnin skipar úthlutunarnefnd og setur henni starfsreglur.

5. gr. Tekjur sjóðsins eru:

- Árlegt framlag LSH samkvæmt ákvörðun stjórnarnefndar.
- Framlög fyrirtækja vegna rannsóknasamninga við LSH og starfsmenn hans.
- Framlög frá opinberum aðilum og einstaklingum.
- Gjafir sem sjóðnum berast.
- Vaxtatekjur.
- Aðrar tekjur.

Stjórninni er skylt að ávaxta fé sjóðsins á sem hagkvæmastan hátt. Ekki má skerða höfuðstól sjóðsins við úthlutun styrkja svo mikið að ekki standi ávallt eftir a.m.k. kr. 25.000.000 sem haldi verðgildi sínu á hverjum tíma.

6. gr. Reikningsár sjóðsins er almanaksárið. Skrifstofa fjárreiðna og upplýsinga LSH annast fjárreiður sjóðsins og bókhald f.h. sjóðsstjórnar. Reikningar sjóðsins skulu endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun og þeir birtir með ársskýrslu LSH.

7. gr. Samþykki meirihluta stjórnar sjóðsins þarf til að breyta skipulagsskrá þessari. Leita skal samþykkis stjórnarnefndar LSH fyrir breytingunum. Verði sjóðurinn lagður niður rennur fé hans til annarrar sambærilegrar starfsemi.

8. gr. Leita skal staðfestingar dómsmálaráðherra á skipulagsskrá þessari. Jafnframt fellur úr gildi skipulagsskrá Vísindasjóðs Borgarsjúkrahúss Reykjavíkur sem staðfest var þ. 5. janúar 1964 svo og starfsreglur Vísindasjóðs Landspítalans staðfestar af heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra 31. október 1994.

Samþykkt á fundi stjórnarnefndar
Landspítala - háskólasjúkrahúss
8. maí 2001.

Stjórn Vísindasjóðs LSH:

Bjarni Þjóðleifsson yfirlæknir
Gísli Einarsson framkvæmdastjóri kennslu, vísinda og þróunar
Herdís Herbertsdóttir hjúkrunarfræðingur
Magnús Pétursson forstjóri, formaður
Þorbjörg Guðnadóttir sviðsstjóri reikningshaldssviðs

Ritari er Jóninna Karlsdóttir.

VÍSINDASTYRKIR VÍSINDASJÓÐS VORIÐ 2003

Styrkþegar vísindasjóðs LSH í maí 2003

Aðalgeir Arason, náttúrufræðingur

Leit að stýfðum próteinum: Áfangi í leit að óþekktum erfðavísi brjóstakrabbameins.

Alma Möller, yfirlæknir

Áhrif misdjúpra svæfinga hjá gjörgæslusjúklingum á lengd tíma í öndunarvél, lengd gjörgæslumeðferðar svo og líðan þeirra og á ýmsa sálræna þætti.

Anna Ólafía Sigurðardóttir, hjúkrunarfr.

Áhrif fræðslu- og stuðningsmeðferðar á aðlögun foreldra sem eiga barn með krabbamein.

Anna Stefánsdóttir og Hrafn Óli Sigurðsson, hjúkrunarfr.

Rannsókn á atvinnuþátttöku hjúkrunarfr. sem útskrifuðust frá 1991 - 2001.

Arthur Löve, yfirlæknir

Sameindalíffræðilegur samanburður á lífrabólguveiru B stofnum á Íslandi.

Árni V. Þórsson, yfirlæknir

Congenital adrenal hyperplasia (CAH). Nýgengi, einkenni og faraldsfræði erfðapátta á Íslandi í 35 ár 1966 - 2001.

Berglind Magnúsdóttir og María K. Jónsdóttir sálfræðingar

Stöðlun á íslenskrí útgáfu Mattis heilabilunar-kvarðans.

Bjarni Þjóðleifsson, yfirlæknir

Parmabólga á Íslandi. Náttúrulegur gangur, meðferð og árangur meðferðar.

Björn Árdal, sérfræðingur

Tíðni ónæmissjúkdóma hjá 15 ára gömlum börnum, framsýn rannsókn.

Björn Guðbjörnsson, sérfræðingur

Rannsóknir á líffæra sértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem módel-sjúkdóm.

Björn Rúnar Lúðvíksson, sérfræðingur

Áhrif TGHF 1 á vefjasækni og efnatog T-fruma.

Björn Rúnar Lúðvíksson, sérfræðingur

Áhrif TGF á þroskunarferil óþroskaðra T-frumna.

Brynjar Karlsson, eðlisfræðingur

Legfrátt I: Próun mæliaðferða.

Brynjar Viðarsson, sérfræðingur

Sameindafræðileg könnun á klíniskum forspárþáttum.

Davíð Gíslason, sérfræðingur

Hvað er rykmauraofnæmi í rykmaurafríu samfélagi?

Eiríkur Örn Arnarson, forstöðusálfræðingur

Fyrirbygging þunglyndis meðal ungmenna.

Elías Ólafsson, yfirlæknir

Arfgegn heilablæðing; rannsókn á ferlum, uppsöfnun og niðurbroti stökkbreytts cystatin C próteins í frumum.

Elín Ebba Ásmundsdóttir, forstöðuiðjupjálfi

Geðrækt geðsjúkra - áhrifavaldar í bata.

Elín J.G. Hafsteinsdóttir, sviðsstjóri

Þýðing og forprófun á mælitækingu 15D sem notað er við almennt mat á heilsutengdum lífsgæðum.

Felix Valsson, sérfræðingur

Áhrif upphitunar með sérstökum miðbláæðarlegg á meðferð sjúklinga sem fara í hjartaaðgerð þar sem ekki er notuð hjarta- og æðavél.

Felix Valsson, sérfræðingur

Áhrif kælingar á einkenni frá heila eftir hjartastopp.

Friðbert Jónasson, yfirlæknir

Augnrannsókn Reykjavíkur.

Garðar Guðmundsson, sérfræðingur

Idiopathic Normal Pressure Hydrocephalus, svefn og þrýstingsbreytingar í heila.

Gestur Þorgeirsson, yfirlæknir

Hvaða þættir í starfsumhverfi letja eða hvetja til þess að vinna sé hafin að nýju eftir kransæðastíflu ?

Gizur Gottskálksson, sérfræðingur

Tíðni öndunartruflana í svefni hjá sjúklingum með sjúkan sinus og áhrif gangræðsmeðferðar á þær.

Gísli H. Sigurðsson, yfirlæknir

Samanburðarrannsókn á áhrifum Adrenalíns, noradrenalíns, og fenylefríns á smáæðablóðfæði í görnum, lifur, brísi og nýrum við alvarlegar sýkingar.

Guðmundur Jóhann Arason, náttúrufr.

Þáttur bólgumiðla í meinþróun kransæðasjúkdóms.

Guðmundur Björnsson, sérfræðingur

Verkjastilling með taugarátardeygingu á brjóstvegg eftir skurðaðgerð vegna brjóstakrabameins.

Guðmundur Þorgeirsson, sviðsstjóri

Boðkerfi í æðapeli. Virkjun Akt, eNOS og umritunarþátta Forkhead fjölskyldunnar.

Guðrún Árnadóttir, iðjubjálfi

Árnadóttir OT-ADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE): Rash greining.

Guðrún Guðmundsdóttir, hjúkrunarfr.

Rannsóknar- og þróunarverkefnið RAI-MH. (Resident Assessment Instrument Mental Health).

Guðrún Oddsdóttir, sálfræðingur

Kviðanæmi og kviðasjúkdómar foreldra og tengsl við kviðanæmi barna.

Gunnar Guðmundsson, sérfræðingur

Millivefslungnasjúkdómar á Íslandi.

Gunnar Sigurðsson, yfirlæknir

Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinabúskap íslenskra karla og kvenna. Hugsanlegar skýringar.

Gunnar Tómasson og Kristján Steinsson, læknar

Rannsókn á antifosfólípíð mótefnum og tengsl við sjúkdómseinkenni, mótefnagerð og erfðamörk í ættlægm rauðum úlfum.

Hanna Lára Steinsson, félagsráðgjafi

Sjúklingar með heilabilun fyrir 65 ára aldur og fjölskyldur þeirra.

Hannes Petersen, yfirlæknir

Áhrif bólusetningar með polyvalent pneumokokka bóluefni á miðeyrnasýkingar í rottum sýktum með Streptococcus pneumoniae bakteríum.

Haraldur Sigurðsson, yfirlæknir

Brottnám á auga á Íslandi 1993-2003, orsakir og afdrif. Mat á hreyfingum gerviaugna.

Helga Bragadóttir, sviðsstjóri

Rannsókn á árangri þjálfunar í úthlutun verkefna hjúkrunarfræðinga.

Helga Jónsdóttir, hjúkrunarfræðingur

Könnun á möguleikum svæðanudds til að draga úr kvíða fyrir sjúklinga sem fara í hjartaaðgerð á Landspítala - háskólasjúkrahúsi.

Helgi Valdimarsson, yfirlæknir

Psoriasis liðagigt, einkenni og algengi liðbólagna í psoriasis fjölskyldum. Hluti af psoriasis erfðarannsókn.

Herdís Jónasdóttir, hjúkrunarfræðingur

Narratives of patient experiences of communication with health care providers during the chemotherapy period.

Hörður Þorgilsson, sálfræðingur

Áhrif skrifta á liðan hjartasjúklinga.

Inga Þórsdóttir, forstöðumaður

Greining vannæringar meðal aldraðra.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, verkefnastjóri

Fæðingarstærð, vöxtur í barnæsku og sjúkdómar síðar á ævinni.

Ingileif Jónsdóttir, forstöðunáttúrufr.

Nýtt bóluefni gegn pneumokokkum, virkni og vernd gegn sýkingum í nýfæddum músum.

Ingileif Jónsdóttir, forstöðunáttúrufr.

Svipgerð og virkni frumna í eitelvaf nýfæddra músa, áhrif bólusetningaleiða og ónæmisglæða.

Ísleifur Ólafsson, yfirlæknir

Rannsókn á afritun og tjáningu gena cystatin C og cystatin F.

Jón Friðrik Sigurðsson, forstöðusálfr.

Skimun eftir geðrænum einkennum sjúklinga á móttöku- og göngudeildum geðsviðs LSH.

Jón Gunnlaugur Jónasson, sérfræðingur

Tjáning lipoxygenasa í illkynja og eðlilegum frumum.

Jón Hersir Eliasson, læknir

Nýgengi heilablóðfalls á Íslandi.

Jón Jóhannes Jónsson, yfirlæknir

Þróun metýlsértækra magnmælinga á kjarnsýrum í utanfrumuvökum til sjúkdómsgreininga.

Katrín Blöndal, hjúkrunarfræðingur

Reynsla hjúkrunarfræðinga af því að hjúkra sjúklingum með verki.

Kristján Erlendsson, sérfræðingur

Þroskun eitilfruma frá blóðmyndandi stofnfrumum, áhrif kompliment m.t.t. sjálfsmótefnamyndunar í rauðum úlfum.

Linda Kristmundsdóttir, deildarstjóri

Reynsla foreldra af því að eiga börn á legudeildum barna- og unglingageðdeilda.

Magnús Gottfreðsson, sérfræðingur

Rannsóknir vegna meingerð ifarandi sveppasýkinga.

Magnús Gottfreðsson, sérfræðingur

Arfgerðarbreytileiki meningókokkastofna á Íslandi.

Magnús Karl Magnússon, sérfræðingur

Meingenaleit í hypereosinophilic syndrom og skyldum sjúkdómum.

María Guðnadóttir, hjúkrunarfræðingur

Rannsókn á tengslum milli ákveðinna félagslegra þátta og brjósttagjafar, næringar, vaxtar og eyrna-bólgu ungbarna.

María Ragnarsdóttir, sjúkráþjálfari

Rannsókn á skammtíma- og langtímaáhrif hjartaskurðaðgerðar með bringubeinsskurði og breyttri skurðtækni á öndun.

Ólafur Baldursson, sérfræðingur

Lungnasýkingar af völdum Pseudomonas Aeruginosa og skyldra baktería á LSH.

Páll Biering, sérfræðingur

Meðferð, batahorfur og félagsleg aðlögun sjúklinga með tvíþátta geðsjúkdóm.

Ragnhildur Kolka, meinatæknir

Er hindrum útfellinga IgA mótefnafleittna gölluð hjá sjúklingum með Henoch-Schönlein Purpura (HSP)?

Rakel Björg Jónsdóttir, hjúkrunarfræðingur

Aðferðir til að draga úr og meta verki hjá veikum nýburum.

Rósa Björk Barkardóttir, sameindarerfðafr.
RNA tjáningarmynstur og ættlægt brjóstakrabba-
mein.

Runólfur Pálsson, sérfræðingur
Rannsókn á faraldsfræði gauklásjúkdóma á
Íslandi.

Sigríður Ólína Haraldsdóttir, sérfræðingur
Sarklíki á Íslandi 1981-2001.
Meingerð, umhverfisþættir, ættartengsl.

Sigrún Gunnarsdóttir, hjúkrunarfræðingur
Starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga og
ljósmæðra á LSH og gæði þjónustunnar.

Sigrún Sæmundsdóttir, hjúkrunarfræðingur
Upplifun einstaklinga sem misst hafa ástvin
vegna krabbameins.

Sigurbergur Kárason, sérfræðingur
Könnun á nytsemi samfelldrar vöktunar á heila-
starfsemi gjörgæslu- og skurðsjúklinga með
heilalínurit.

Sigurður Kristjánsson, yfirlæknir
Er ofnæmismyndun ungra barna háð
RS veirusýkingu?

Sigurður Ólafsson, sérfræðingur
Primary biliary cirrhosis á Íslandi,
ónæmisfræðileg og erfðafræðileg".

Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, sérfræðingur
Rannsókn á dystoníusjúkdómum á Íslandi.
Faraldursfræðileg rannsókn á erfðamörkum
dystoníu hérlendis.

Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, sérfræðingur
Ónæmisminni sex árum eftir bólusetningu ung-
barna með próteintengdu penumókkabóluefni.

Sólveig G. Hannesdóttir, líffræðingur
Ákvörðun boðefnamynsturs í milta og eitlum í
nýfæddum og fullorðnum músum.

Sólveig Jónsdóttir, sálfræðingur
Málproski óvirkra barna.

Steinunn Gunnlaugsdóttir, deildarstjóri
The lived experience of being a parent of
a child with severe mental health problem.
A phenomenological study.

Sædis Sævarsdóttir, læknir
Bindur mannose binding lectin (MBL)
low density lipoprotein (LDL)?

Urður Njarðvík, sálfræðingur
Athugun á áreiðanleika og réttmæti Strengths
and Difficulties Questionnaire (SDQ) spurninga-
lista í klínísku úrtaki.

Valgerður Hafðís Jensen, hjúkrunarfr.
Reynsla unglínga af því að liggja á geðdeild;
Hugtakið sjúklíngaánægja í geðhjúkrun unglínga.

Valgerður Sigurðardóttir, yfirlæknir
Heildrænt mat á líðan sjúklínga í líknarmeðferð.

Viðar Örn Eðvarðsson, sérfræðingur
Nýrnasteinar. Faraldsfræði, efnaskiptasvipgerð,
erfðaafaraldsfræði og meingenaleit.

Vigdís Pétursdóttir, sérfræðingur
Tjáning prostanoída í femoral og carotis
slagæðum með æðakölkun.

Þorbjörg Sóley Ingadóttir, hjúkrunarfr.
Að vera háður tækni til öndunaraðstoðar í svefni.
Reynsla sjúklínga og fjölskyldna þeirra".

Þórður Helgason, forstöðuverkfræðingur
Mælingar á geilsavirkum efnum í líkama
mannsins.

Þórarinn Gíslason, yfirlæknir
Sýkingarálag, ofnæmi og lungnasjúkdómar.

Þórarinn Gíslason, yfirlæknir
Kæfisvefn, örvökur og dagsyfja.

Þórgunnur Eyfjörð Pétursdóttir, náttúrufr.
Leit að æxlisbælisgenum á litningi 3p í æxlum
frá mismunandi líffærum.

ÁRSSKÝRSLA SIÐANEFNDAR LSH 2003

Reykjavík, 8. mars 2004

Siðanefnd Landspítala - háskólasjúkrahúss er þverfagleg nefnd sem starfar á ábyrgð stjórnarnefndar spítalans skv. lögum um réttindi sjúklinga. Nefndin fjallar um vísindarannsóknir, sem framkvæmdar eru á spítalanum, að undanskildum umsóknum um leyfi til fjölþjóðlegra rannsókna og samstarfsverkefna við stofnanir eða aðila utan háskólasjúkrahússins, en þær skal senda til Vísindasiðanefndar.

Hlutverk nefndarinnar er að meta að vísindaleg og siðfræðileg sjónarmið mæli ekki gegn framkvæmd rannsókna. Óheimilt er að framkvæma vísindarannsókn á mönnum nema hún hafi áður hlotið samþykki siðanefndar.

Alls voru haldnir 17 fundir á árinu 2003.

Fjöldi umsókna og afgreiðsla þeirra var sem hér segir:

Flokkur	fjöldi
Samþykkt erindi frá fyrra ári, 2002	8
Fjöldi umsókna 2003	64
Samþykkt	25
Vísað til Vísindasiðanefndar	8
Synjað vegna ónógra upplýsinga	3
Óafgreitt erindi vegna þess að gögn vantar	28
Samtals:	136

Að öðru leyti er vísað til fundargerða sem birtar eru á vef LSH. Stór hluti óafgreiddra erinda eru umsóknir sem koma seint á árinu vegna nemendaverkefna sem byrja eiga í upphafi ársins 2004. Áfram var haldið stefnumótandi vinnu. Siðanefnd gaf út leiðbeiningar um upplýst samþykki á árinu.

Nýtt skipunarbréf Siðanefndar LSH var gefið út 22.12.2003. Í nefndinni eru:

Jón Jóhannes Jónsson, yfirlæknir
tilnefndur af framkvæmdastjórn formaður,
varamaður: Þórður Sigmundsson, yfirlæknir.
Ólöf Sigurðardóttir, sérfræðingur, tilnefnd af lækna ráði,
varamaður: Aðalsteinn Guðmundsson sérfræðingur.
Gerður María Gröndal sérfræðingur, tilnefnd af lækna ráði,
varamaður: Björn Zoega, yfirlæknir.
Hrafn Óli Sigurðsson, hjúkrunarfræðingur, tilnefndur af hjúkrunarráði,
varamaður: Jónína Sigurðardóttir, hjúkrunarfræðingur.
Jóhannes Pálmason, yfirlögfræðingur, tilnefndur af framkvæmdastjórn,
varamaður: Oddur Gunnarsson, lögfræðingur.
Kalla Malmquist, forstöðusjúkraþjálfari,
tilnefnd fyrir aðrar heilbrigðisstéttir af framkvæmdastjórn,
varamaður: Eiríkur Örn Arnarson, forstöðusálfræðingur.
Salvör Nordal, heimspekingur, tilnefnd af landlæknisembættinu,
varamaður Bryndís Valsdóttir, heimspekingur.

Eftirtaldir hættu í nefndinni:

Magnús Jónasson, sérfræðingur.
Eypór Björnsson, sérfræðingur.

Jóninna Karlsdóttir ritari

Jón Jóhannes Jónsson formaður

LEYFI TIL EFTIRTALINNA RANNSÓKNA VORU GEFIN HJÁ SIÐANEFND LSH 2003

Meðferð, batahorfur, og félagleg aðlögun sjúklinga með tvíþátta geðsjúkdóma.

Viðbrögð T eitilfruma sjúklinga með Crohn's sjúkdóm gegn vækjum frá Calbicans.

Gula hjá nýburum.

Leghálssaumur (cervical cerclage) til varnar fósturláti og fyrirburafæðingu.

Lífsgæði og endurhæfingarþarfir krabba-meinssjúklinga – forprófun á spurningalista- lokaverkefni til B.Sc. prófs í hjúkrunarfræði.

Von hjá krabbameinssjúklingum, forprófun á spurningalista.

Hlaupabóla meðal barna á Íslandi.

Athugun á árangri segulörvunar hnykils í meðferð slingurs.

Eru tengsl milli meðferðarheldni HIV-syktra og árangurs lyfjameðferðar og tengist hún lífsgæðum?

Áhrif skrifa á líðan hjartasjúklinga.

Upplifun aðstandenda sjúklinga sem leggjast inn á líknardeild á aðdraganda innlagnar.

Upplifun einstaklinga sem misst hafa ástvin úr krabbameini.

Á góðri leið að takast á við álag í breyttum aðstæðum.

Skammtíma- og langtímaáhrif hjartaskurðaðgerða með bringubeinsskurði og breyttri skurðtæki á öndun.

Frammistaða íslenskra barna með málproskaröskun á Kaufman taugasálfræðiþrófinu.

Stuðningur aðstandenda við aldraða ættingja sem dvelja á 5 daga deild á öldunarsviði Landspítala háskólasjúkrahúss- Landakoti.

Áhrif óvirkni í minnissjúkdómum á aðstandendur minnisskerta.

Málproski óvirkra barna.

Árangur af notkun Íbútilíðs við gáttatífi á bráðamóttöku.

Dánartíðni einstaklinga sem leituðu til bráðamóttöku, LSH við Hringbraut. Rannsókn á þeim einstaklingum sem leituðu til bráðamóttökunnar og voru útskrifaðir að skoðun lokinni á árunum 1995 til 2002.

Tíðni öndunartrufflana í svefni hjá sjúklingum með sjúkan sinusshnútt og áhrif gangráðsmeðfeðar á þær.

Breytt fjármögnun á LSH 2005. Samband vinnuálagseininga í hjúkrun og geðræna DRG flokka.

Áhrif markvissar þjálfunar og fræðslu á börn á aldrinum 9 – með greininguna athyglisbrestur án óvirkni/athyglisbrestur með óvirkni. (ADD/ADHS).

Framsýggn rannsókn á greiningu bakteríu- og sveppasýkinga í skeið.

Árnadóttir, OTADL Neurobehavioral Evaluation (A-ONE): Rasch greining.

Orsakir og meðferð þvafærasýkinga meðal barna á bráðamóttöku Barnaspítala Hringinsins.

Aðstæður og bjargráð foreldra barna sem eru á biðlista barnageðdeilda Landspítala –háskólasjúkrahúss.

Bindur mannose binding lectin (MBL) blóðfitur í sykursjúkum?

Að vera háður tækni til öndunaraðstoðar í svefni: Reynsla sjúklinga, og fjölskyldna þeirra.

Breyting á heilsutengdum lífgæðum við liðskiptagerð.

Áhrif frystingar á lífun og virkni eitilfruma.

ALMENN LYFLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: ÞÓRÐUR HARÐARSON, PRÓFESSOR

GIGTARLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

HELGI JÓNSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Rauðir úlfar (Systemic lupus erythematosus), Iktsýki (Rheumatoid arthritis), Sjögrens heilkenni (Sjögren's syndrome, SS), sjálfsöfnæmis-sjúkdómar í fjölskyldum með ættlæga rauða úlfa og iktsýki, grunn-rannsóknir á virkni ónæmiskerfisins í gigtsjúkdómum, Psoriatic arthritis.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rannsóknir á líffæra sértekum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson.
Rannsókn á antifosfólípíð mótefnum og tengsl við sjúkdómseinkenni, mótefnagerð og erfðamörk í ættlægum rauðum úlfum.
Gunnar Tómasson, Gerður Gröndal, Kristján Steinsson.
Proskun eitiðfruma frá blóðmyndandi stofnfrumu, áhrif kompliment m.t.t. sjálfmótefnamyndunar í rauðum úlfum. Kristján Erlendsson.

Rannsóknarsjóður HÍ:

Rannsókn á líffærasértækum ónæmissjúkdómum með heilkenni Sjögrens sem móðelsjúkdóm. Björn Guðbjörnsson og Olle Kampe.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Íslensk Erfðagreining, FSA, HÍ, Uppsalaháskóli, Háskólasjúkrahúsið í Bergen auk samstarfsaðila á LSH.

Veggspjöld: 22

Fyrirlestrar: 2

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Bjarnason I, Helgason KO, Geirsson AJ, Sigthorsson G, Reynisdóttir I, Guðbjartsson D, Einarsdóttir AS, Sherwood R, Kristjánsson K, Kjartansson O, Thjodleifsson B. Subclinical intestinal inflammation and sacroiliac changes in relatives of patients with ankylosing spondylitis. Gastroenterology 2003;125(6):1598-605.

Jonsson H, Manolescu I, Stefansson SE, Ingvarsson T, Jonsson HH, Manolescu A, Gulcher J, Stefansson K. The inheritance of hand osteoarthritis in Iceland. Arthritis Rheum 2003;48(2):391-5.

Luethviksson BR, Gunnlaugsdóttir B. Transforming growth factor-beta as a regulator of site-specific T-cell inflammatory response. Scand J Immunol 2003;58(2):129-38.

Ragnarsson O, Gröndal G, Steinsson K. Risk of malignancy in an unselected cohort of Icelandic patients with systemic lupus erythematosus. Lupus 2003;12(9):687-91.

Stefansson SE, Jonsson H, Ingvarsson T, Manolescu I, Jonsson HH, Olafsdóttir G, Palsdóttir E, Stefansdóttir G, Sveinbjornsdóttir G, Frigge ML, Kong A, Gulcher JR, Stefansson K. Genomewide scan for hand osteoarthritis: A novel mutation in matrilin-3. Am J Hum Genet 2003;72(6):1448-59.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Arnór Víkingsson. Læknadagar - fyrir hverja? [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(12):929.

HJARTALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

ÁRNI KRISTINSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Bráðir kransæðasjúkdómar og meðferð þeirra, áhættuþættir hjarta- og æðasjúkdóma, hjartabilun, raflifeðlisfræði-hjartsláttartruflanir, áhættuþættir-blóðfita, háþrýstingur. Grunnrannsóknir-æðabel.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Hvaða þættir í starfsumhverfi letja eða hvetja til þess að vinna sé hafin að nýju eftir kransæðastíflu. Gestur Þorgeirsson.
Tíðni öndunartruflana í svefni hjá sjúklingum með sjúkan sinis og áhrif gangráðsmeðferðar á þær. Gizur Gottskálksson.
Boðkerfi í æðabeli. Virkjun Akt, eNOS og umritunarþátta Forkhead fjölskyldunnar. Guðmundur Þorgeirsson.

Doktorsverkefni:

Starfsemi og gerð klóríðjónaganga cystic fibrosis. Ólafur Baldursson.
Leiðbeinandi: Guðmundur Þorgeirsson (verkefnið tengist Rannsóknarstofu í lifeðlisfræði).

Innri boðkerfi æðabels- áhrif HMG-CoA redúktasa hindra. Leiðbeinandi: Guðmundur Þorgeirsson (verkefnið tengist Rannsóknarstofu í lyfjafræði).

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Hjartavernd, Íslensk Erfðagreining, erlendir samstarfsaðilar auk samstarfsaðila innan LSH.

Veggspjöld: 1

Fyrirlestrar: 2

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Sever PS, Dahlof B, Poulter NR, Wedel H, Beevers G, Caulfield M, Collins R, Kjeldsen SE, Kristinsson A, McInnes GT, Mehlsen J, Nieminen M, O'Brien E, Ostergren J. Prevention of coronary and stroke events with atorvastatin in hypertensive patients who have average or lower-than-average cholesterol concentrations, in the Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial-Lipid Lowering Arm (ASCOT-LLA): a multicentre randomised controlled trial. Lancet 2003;361(9364):1149-58.

Thrainsdóttir IS, Hardarson T, Thorgeirsson G, Sigvaldason H, Sigfusson N. Survival and trends of occurrence of left ventricular hypertrophy, gender differences, 1967-92: The Reykjavik Study. J Intern Med 2003;253(4):418-24.

ALMENN LYFLÆKNISFRÆÐI

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Árni Kristinsson. Nýtt segavarnarlyf eftir 50 ár - Sportif III rannsóknin. [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(5):383.

Árni Kristinsson. Niðurstöður úr CHARM rannsókninni. [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(11):835.

Emil L. Sigurðsson, Kristín Pálsdóttir, Bragi Sigurðsson, Sigríður Jónsdóttir, Vilmundur Guðnason. Áhættuþættir hjarta- og æðasjúkdóma meðal fimmtugra á Akureyri og í Hafnarfirði. Staða og áhrif einfaldrar íhlutunar. Læknablaðið 2003;89(11):859-64.

Guðmundur Þorgeirsson. Áhættuþættir og forvarnarstarf. [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(11):831-2.

Gunnar Guðmundsson, Gizur Gottskálksson, Þórarinn Gíslason. Lungnaslagæðaháþrýstingur. Nýjungar í meðferð og sjúkratilfelli. Læknablaðið 2003;89(12):959-61.

Karl Andersen. ALLHAT rannsóknin: Á að setja alla blóðþrýstingsmeðferð undir sama hatt? [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(3):183-4.

Karl Andersen. Héraðsdómur með bækunarlæknum. Læknablaðið 2003;89(9):653-4.

Ragnar Danielsen, Kristján Eyjólfsson. Samanburður á árangri og fylgikvillum kransæðavíkkana hjá konum og körlum. Læknablaðið 2003;89(10):759-64.

HÚÐ- OG KYNSJÚKDÓMA- LÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

JÓN HJALTALÍN ÓLAFSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir í faraldsfræði, erfðum og áhættuþáttum sortuæxla, óreglulegra fæðingabletta og annarra húðæxla. Rannsóknir á sveppa- og bakteríusýkingum í húð og kynfærum.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Íslensk Erfðagreining. Össur hf. Háskóli Íslands. Geislavarnir Ríkisins. "Nordic Occupational Skin Questionnaire" research group. Sérfræðingar í húðsjúkdómum auk samstarfsaðila á LSH.

Fyrirlestrar: 1

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Jonsdóttir K, Kristjánsson M, Hjaltalin Ólafsson J, Steingrímsson O. The molecular epidemiology of genital Chlamydia trachomatis in the greater Reykjavik area, Iceland. Sex Transm Dis 2003;30(3):249-56.

Ólafsson JH, Sigurgeirsson B, Baran R. Combination therapy for onychomycosis. Br J Dermatol 2003;149 Suppl 65:15-8.

Rafnsson V, Hrafnkelsson J, Tulinius H, Sigurgeirsson B, Ólafsson JH. Risk factors for cutaneous malignant melanoma among aircrews and a random sample of the population. Occup Environ Med 2003;60(11):815-20.

Susitaival P, Flyvholm MA, Meding B, Kanerva L, Lindberg M, Svensson A, Ólafsson JH. Nordic Occupational Skin Questionnaire (NOSQ-2002): a new tool for surveying occupational skin diseases and exposure. Contact Dermatitis 2003;49(2):70-6.

INNKIRTLALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

GUNNAR SIGURÐSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Faralds- og erfðafræðilegar rannsóknir á sykursýki. Tengsl þroska fóstura og sjúkdóma síðar á lífsleiðinni. Þróun forkliníks skjaldvakabrests. Rannsóknir á skjaldkirtissjúkdómum. Erfðarannsóknir á beinþynningum, aldursbundnar breytingar á kalk- og beinbúskap Íslendinga, auk lyfjarannsókna.

Veggspjöld: 16

Fyrirlestrar: 14

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Visindasjóður LSH:

Aldursbundnar breytingar á kalk- og beinbúskap íslenskra karla og kvenna. Hugsanlegar skýringar. Gunnar Sigurðsson.

Rannís:

Tengsl óeðlilegrar erfðaefnisgreypingar við sykursýki á fullorðinsárum. Rafn Benediktsson.

Nýsköpunarsjóður námsmanna HÍ:

Lyfjanotkun, beta frumu virkni og insúlínviðnám hjá tegund 2 sykursýkisjúklingum með GADAb". Rafn Benediktsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Sahlgrenska sjúkrahúsið, Gautaborg, Karolínska stofnunin, Stokkhólm, Árósháskóli, Hjartavernd auk samstarfsaðila á LSH.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Birgisdóttir BE, Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I, Guðnason V, Benediktsson R. High birth weight does not guarantee protection from type 2 diabetes - Reply to ND Willows and K Gray-Donald. Am J Clin Nutr 2003;77(6):1529-30.

Reynisdóttir I, Thorleifsson G, Benediktsson R, Sigurdsson G, Emilsson V, Einarsdóttir AS, Hjørleifsdóttir EE, Orlygsdóttir GT, Björnsdóttir GT, Saemundsdóttir J, Halldorsson S, Hrafnkelsdóttir S, Sigurjonsdóttir SB, Steinsdóttir S, Martin M, Kochan JP, Rhee BK, Grant SFA, Frigge ML, Kong A, Guðnason V, Stefansson K, Gulcher JR. Localization of a susceptibility gene for type 2 diabetes to chromosome 5q34-q35.2. Am J Hum Genet 2003;73(2):323-35.

ALMENN LYFLÆKNISFRÆÐI

Styrkarsdóttir U, Cazier J-B, Kong A, Rolfsson O, Larsen H, Bjarnadóttir E, Johannsdóttir VD, Sigurdardóttir MS, Bagger Y, Christiansen C, Reynisdóttir I, Grant SFA, Jonasson K, Frigge ML, Gulcher JR, Sigurdsson G, Stefansson K. Linkage of osteoporosis to chromosome 20p12 and association to BMP2. *PLoS Biology* 2003;1(3):351-60.

Thorsson B, Sigurdsson G, Gudnason V. Systematic family screening for familial hypercholesterolemia in Iceland. *Arterioscler Thromb Vasc Biol* 2003;23(2):335-8.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Jakob Pétur Jóhannesson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurdsson. Aldursbundnar breytingar á þéttni kalkkirtlahormóns kannaðar með mismunandi rannsóknaraðferðum. *Læknablaðið* 2003;89(3):191-7.

Nikulás Sigfússon, Gunnar Sigurdsson, Helgi Sigvaldason, Vilmundur Gudnason. Breytingar á reykingavenjum miðaldra og eldri Íslendinga síðastliðin þrjátíu ár og ástæður þeirra. Niðurstöður úr hóprannsóknnum Hjartaverndar. *Læknablaðið* 2003;89(6):489-97.

Rafn Benediktsson, Paul L Padfield. Þrjár einfaldar leiðir til nákvæmari greiningar háþrýstings. *Læknablaðið* 2003;89(2):105-9.

Sigríður Lára Guðmundsdóttir, Dána Óskarsdóttir, Gunnar Sigurdsson. Beinþéttni og líkamsþjálfun 70 ára reykivískra kvenna. *Læknablaðið* 2003;89(7-8):585-93.

LUNGNASJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

ÞÓRARINN GÍSLASON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Faraldsfræði ofnæmis og astma (ECRHS I og II). Rannsóknir á erfðum astma og ofnæmis, rykmaurum í samfélaginu og þýðing rykmauraofnæmis, faraldsfræði fæðuofnæmis meðal fullorðinna (á frumstigi), erfðum langvinnrar lungnateppu, lungnakrabbameins og kæfisvefns. Rannsóknir á millivefslungnasjúkdómum, heilsufari Íslenskra bænda og samnorræn rannsókn á einkennum, eðli, meðferð og afdrifum sjúklinga með langvinnna lungnateppu.

Veggspjöld: 34

Fyrirlestrar: 17

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Hvað er rykmauraofnæmi í rykmaurafríu samfélagi? Davíð Gíslason. Millivefjalungnasjúkdómur á Íslandi. Gunnar Guðmundsson. Lungnasýkingar af völdum *Pseudomonas Aeruginosa* og skyldra baktería á Landspítala – háskólasjúkrahúsi. Ólafur Baldursson. Sýkingaálag, ofnæmi og lungnasjúkdómar. Þórarinn Gíslason. Kæfisvefn, örvökur og dagsyfja. Þórarinn Gíslason. Sarklíki á Íslandi 1981-2001. Meingerð, umhverfisþættir, ættartengsl. Sigríður Ólína Haraldsdóttir.

Sjóður Odds Ólafssonar:

Heilsufar Íslenskra bænda. Gunnar Guðmundsson.

Meistaraverkefni:

Þekjuvefur lungna. Valþór Ásgrímsson.

Leiðbeinendur: Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson og Dr. Guðmundur Hrafn Guðmundsson.

Kæfisvefn örvökur og dagsyfja. Helgi Gunnar Helgason.

Leiðbeinendur: Þór Eysteinnsson, Júlíus Björnsson, Þórarinn Gíslason.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

European Community Respiratory Health Survey (ECRHS). Íslensk erfðagreining. Allergy Unit, National University Hospital, Copenhagen. Respiratory Medicine and Allergology, Uppsala, Public Health Sciences, King's College, London. Clare Mills Institute of Food Research of Norwich Research Park, Coloney, Norwich. PENN University, USA, Háskóli Íslands auk samstarfsaðila á LSH.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Björnsdóttir US, Jakobinudóttir S, Runarsdóttir V, Juliusson S. The effect of reducing levels of cat allergen (Fel d 1) on clinical symptoms in patients with cat allergy. *Ann Allergy Asthma Immunol* 2003;91(2):189-94.

Gunnbjörnsdóttir MI, Norback D, Plaschke P, Norrman E, Björnsson E, Janson C. The relationship between indicators of building dampness & respiratory health in young Swedish adults. *Respir Med* 2003;97(4):302-7.

Hazenkamp-von Arx ME, Gotschi Fellmann T, Oglesby L, Ackermann-Liebrich U, Gíslason T, Heinrich J, Jarvis D, Luczynska C, Manzanera AJ, Modig L, Norback D, Pfeifer A, Poll A, Ponzio M, Soon A, Vermeire P, Kunzli N. PM2.5 assessment in 21 European study centers of ECRHS II: Method and first winter results. *J Air Waste Manag Assoc* 2003;53(5):617-28.

Monick MM, Yarovinsky TO, Powers LS, Butler NS, Carter AB, Guðmundsson G, Hunninghake GW. Respiratory syncytial virus up-regulates TLR4 and sensitizes airway epithelial cells to endotoxin. *J Biol Chem* 2003;278(52):53035-44.

Venge P, Moberg L, Björnsson E, Bergstrom M, Langstrom B, Hakansson L. Mechanisms of basal and cytokine-induced uptake of glucose in normal human eosinophils: relation to apoptosis. *Respir Med* 2003;97(10):1109-19.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Gunnar Guðmundsson, Gizur Gottskálksson, Þórarinn Gíslason. Lungnaslagæðaháþrýstingur. Nýjungar í meðferð og sjúkratilfelli. *Læknablaðið* 2003;89(12):959-61.

Jónas Geir Einarsson, Helgi J. Ísaksson, Gunnar Guðmundsson. Lokuð fleiðrusýnataka með nál á Íslandi árin 1990-1999. *Læknablaðið* 2003;89(3):215-9.

Sigríður Björnsdóttir, Ólafur Baldursson. Ung kona með mæði og hypoxemíu : sjúkratilfelli. *Læknablaðið* 2003;89(12):955-7.

ALMENN LYFLÆKNISFRÆÐI

MELTINGARLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

BJARNI ÞJÓÐLEIFSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir á vélindabakflæði. Áhrif gigtarlyfja á smágirni. Faraldsfræði og horfur í colitis. Faraldsfræði og erfðir við þarmabólgu. Faraldsfræði starfræna einkenna frá meltingarfærum. Primer biliary cirrhosis. Ónæmisfræði og erfðafræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Parmabólga á Íslandi. Náttúrlægur gangur, meðferð og árangur meðferðar. Bjarni Þjóðleifsson.

Primary biliary cirrhosis á Íslandi, ónæmisfræðileg og erfðafræðileg. Sigurður Ólafsson.

Doktorsverkefni:

Vélindislokakrampi (achalasia). Sigurbjörn Birgisson.

Leiðbeinandi: Bjarni Þjóðleifsson.

Meistaraverkefni:

Faraldsfræði og meðferð ætisára á Íslandi frá 1900-1990. Hildur Thors.

Leiðbeinandi: Bjarni Þjóðleifsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Kings College London, European Study Group, Íslensk Erfðagreining, Urður Verðandi Skuld, University of California School of Medicine. Auk samstarfsaðila á LSH og FSA.

Veggspjöld: 1

Fyrirlestrar: 9

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Bjarnason I, Helgason KO, Geirsson AJ, Sigthorsson G, Reynisdóttir I, Gudbjartsson D, Einarsdóttir AS, Sherwood R, Kristjánsson K, Kjartansson O, Thjodleifsson B. Subclinical intestinal inflammation and sacroiliac changes in relatives of patients with ankylosing spondylitis. Gastroenterology 2003;125(6):1598-605.

Hawkey CJ, Atherton JC, Treichel HC, Thjodleifsson B, Ravic M. Safety and efficacy of 7-day rabeprazole- and omeprazole-based triple therapy regimens for the eradication of Helicobacter pylori in patients with documented peptic ulcer disease. Aliment Pharmacol Ther 2003;17(8):1065-74.

Thjodleifsson B, Rindi G, Fiocca R, Humphries TJ, Morocutti A, Miller N, Bardhan KD. A randomized, double-blind trial of the efficacy and safety of 10 or 20 mg rabeprazole compared with 20 mg omeprazole in the maintenance of gastro-oesophageal reflux disease over 5 years. Aliment Pharmacol Ther 2003;17(3):343-51.

Thjodleifsson B, Sigthorsson G, Cariglia N, Reynisdóttir I, Gudbjartsson DF, Kristjánsson K, Meddings JB, Gudnason V, Wandall JH, Andersen LP, Sherwood R, Kjeld M, Oddsson E, Gudjonsson H, Bjarnason I. Subclinical intestinal inflammation: an inherited abnormality in Crohn's disease relatives? Gastroenterology 2003;124(7):1728-37.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Ari Konráðsson, Leif Percival Andersen, Einar Oddsson, Hallgrímur Guðjónsson, Bjarni Þjóðleifsson. Mótefni gegn Cag-A mótefnavaka og öðrum yfirborðspróteinum Helicobacter pylori í íslenskum sjúklingum með skeifugarnarsár. Læknablaðið 2003;89(7-8):595-7.

Bjarni Þjóðleifsson. Ný og gömul gigtarlyf. Áhætta og ávinningur. Læknablaðið 2003;89(11):849-56.

NÝRNALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

RUNÓLFUR PÁLSSON, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteina og faraldsfræði langvinnra nýrnasjúkdóma. Notkun cítrats til blóðþynningar við samfellda skilun á gjörgæslu. Klínísk notkun ómega-3 fitusýra. Efnaskiptasjúkdómar í beinum. Endurkoma grunnjúkdóms í ígrædd nýru. Áhættuþættir hjarta- og æðasjúkdóma. Samband fæðingabyngdar og nýrnastarfsemi á miðjum aldri. Áhrif ACTH á blóðfitubúskap og próteinmigu. Hómósteinbúskapur sjúklinga með langvinnra nýrnasjúkdóma.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rannsókn á faraldsfræði gauklasjúkdóma á Íslandi. Runólfur Pálsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Læknadeild HÍ, Hjartavernd, Háskólasjúkrahúsið í Nijmegen, Hollandi, Eurotransplant-stofnunin í Leiden, Hollandi, Massachusetts General Hospital og Harvard Medical School, Boston, Bandaríkjunum, Duke University Medical Center, Durham, Bandaríkjunum, Háskólasjúkrahúsið í Lundi, Svíþjóð, Institut Pasteur, Lille, Frakklandi, Hospital Gaslini, Genua, Ítalíu. Ýmsir samstarfsaðilar á LSH.

Veggspjöld: 15

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Andresdóttir MB, Sigfusson N, Sigvaldason H, Gudnason V. Erythrocyte sedimentation rate, an independent predictor of coronary heart disease in men and women: The Reykjavik Study. Am J Epidemiol 2003;158(9):844-51.

Arnadóttir M. Introduction. Transplant Proc 2003;35(2):751.

Arnadóttir M, Hultberg B. The effect of vitamin B12 on total plasma homocysteine concentration in folate-replete hemodialysis patients. Clin Nephrol 2003;59(3):186-9.

ALMENN LYFLÆKNISFRÆÐI

Asmundsson P, Leifsson AS, Pálsson R. Kidney transplantation in Icelandic patients 1970 to 2000. *Transplant Proc* 2003;35(2):785.

Bastepe M, Frohlich LF, Hendy GN, Indridason OS, Josse RG, Koshiyama H, Koriko J, Nakamoto JM, Rosenbloom AL, Slyper AH, Sugimoto T, Tsatsoulis A, Crawford JD, Juppner H. Autosomal dominant pseudohypoparathyroidism type 1b is associated with a heterozygous microdeletion that likely disrupts a putative imprinting control element of GNAS. *J Clin Invest* 2003;112(8):1255-63.

Hultberg B, Arnadóttir M. The effect of cyclosporine on homocysteine export in human cell lines. *Transplant Proc* 2003;35(2):801-2.

Indridason OS, Coffman CJ, Oddone EZ. Is specialty care associated with improved survival of patients with congestive heart failure? *Am Heart J* 2003;145(2):300-9.

Weber TJ, Liu S, Indridason OS, Quarles LD. Serum FGF23 levels in normal and disordered phosphorus homeostasis. *J Bone Miner Res* 2003;18(7):1227-34.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Jakob Pétur Jóhannesson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Aldursbundnar breytingar á þéttni kalkkirtla-hormóns kannaðar með mismunandi rannsóknaraðferðum. *Læknablaðið* 2003;89(3):191-7.

Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Viðar Örn Eðvarðsson. Ómega-3 fjölmættaðar fitusýrur: hlutverk í læknisfræði. *Læknablaðið* 2003;89(3):199-211.

SMITSJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

MAGNÚS GOTTFREÐSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Klínískar rannsóknir á netjubólgu. Faraldsfræðilegar rannsóknir á ifarandi sýkingum. Spítalasýkingar. Grunnrannsóknir á meingerð sveppasýkinga. Rannsóknir á sýklalyfjaskömmun í tilraunadýrum. Ættlægi sýkinga af völdum hjúpaðra baktería. Sameindaerfðafræði meningókokkastofna á Íslandi. Áhrif monocaprína á útbrot af völdum Herpes simplex veiru. Samspil Hepatitis G veiru og HIV í alnæmi á Íslandi.

Veggspjöld: 2

Fyrirlestrar: 10

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rannsóknir vegna meingerðar ifarandi sveppasýkinga.

Magnús Gottfreðsson.

Arfgerðarbreytileiki meningókokkastofna á Íslandi.

Magnús Gottfreðsson.

Doktorsverkefni:

Sameindafaraldsfræði *Listeria monocytogenes* stofna úr mönnum. Sigrún Guðmundsdóttir. Leiðbeinendur Karl G. Kristinsson og Már Kristjánsson (Verkefnið tengist einnig Sýklafræðideild LSH).

Meistaraverkefni:

Könnun á tíðni, orsökum og gangi sýkinga á gjörgæslu. Sigurður Magnason. Leiðbeinandi: Sigurður Guðmundsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Lyfjafræðideild HÍ, Íslensk Erfðagreining, Duke University Medical Center, University of Iowa, Bandaríkjunum, auk samstarfsaðila innan LSH.

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Gottfredsson M, Vredenburgh JJ, Xu J, Schell WA, Perfect JR. Candidemia in women with breast carcinoma treated with high-dose chemotherapy and autologous bone marrow transplantation. *Cancer* 2003;98(1):24-30.

Gudlaugsson O, Gillespie S, Lee K, Vande Berg J, Hu J, Messer S, Herwaldt L, Pfaller M, Diekema D. Attributable mortality of nosocomial candidemia, revisited. *Clin Infect Dis* 2003;37(9):1172-7.

Jonsdóttir K, Kristjánsson M, Hjaltalin Ólafsson J, Steingrímsson O. The molecular epidemiology of genital Chlamydia trachomatis in the greater Reykjavik area, Iceland. *Sex Transm Dis* 2003;30(3):249-56.

Knudsen JD, Odenholt I, Erlendsdóttir H, Gottfredsson M, Cars O, Frimodt-Møller N, Espersen F, Kristinsson KG, Gudmundsson S. Selection of resistant *Streptococcus pneumoniae* during penicillin treatment in vitro and in three animal models. *Antimicrob Agents Chemother* 2003;47(8):2499-506.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Ragnar Freyr Ingarsson, Guðmundur I. Eyjólfsson, Magnús Gottfreðsson. Sjúkratilfelli mánaðarins: Maður með endurtekna netjubólgu á báðum fótleggjum. *Læknablaðið* 2003;89(9):675-7.

AUGNLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: EINAR STEFÁNSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Augnsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjónauga og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lífeðlisfræði sléttra vöðva í sjónhimnuæðum. Hrörnun í augnbotnum. Faraldsfræði og erfðafræði. Reykjavíkur augnrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni.

Styrkir til fræðasviðsins á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Augnrannsókn Reykjavíkur. Friðbert Jónasson. Brottnám á auga á Íslandi 1993-2003, orsakir og afdrif. Mat á hreyfingum gerviaugna. Haraldur Sigurðsson.

Doktorsverkefni:

Þróun augnlyfja. Hákon Hrafn Sigurðsson. Leiðbeinendur: Þorsteinn Loftsson, Einar Stefánsson.

Augnsjúkdómar í sykursýki. Eyðis Ólafsdóttir. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Súrefnisbúskapur sjónaugar. Michael Larsen. hásk. í Kaupmannahöfn. Leiðbeinendur: P.K. Jensen, Einar Stefánsson.

Svefnrannsóknir og kæfisvefn. Helgi Gunnar Helgason. Leiðbeinendur: Þór Eysteinnsson, Þórarinn Gíslason

Meistaraverkefni:

Súrefnismælingar í augnbotnum. Gísli Hreinn Halldórsson. Leiðbeinendur: Jón Atli Benediktsson, Einar Stefánsson.

Súrefnismælingar í augnbotnum. Ragnar Antonsson. Leiðbeinendur: Jón Atli Benediktsson, Einar Stefánsson.

Erfðir RP á Íslandi. Leit að meingenum. Arndís Björnsdóttir. Leiðbeinendur: Friðbert Jónasson, Kristinn P. Magnússon.

Hrörnun í augnbotnum. Guðleif Helgadóttir. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Þróun augnlyfja. Sveinn Hákon Harðarson, Leiðbeinandi Einar Stefánsson.

Lífeðlisfræði sléttra vöðvafruma í sjónhimnuæðum. Leiðbeinendur: Stefán B. Sigurðsson, Þór Eysteinnsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Kaupmannaháskóli, Indiana Háskóli, Bandaríkjunum, Kanasawa háskóli, Japan, Duke Háskóli, USA, Háskólinn í Erlangen, Þýskalandi, Univ. Col. Moorfields Eye Hospital, Háskólinn í Ottawa, Umhverfisstofnun, Pharmaco hf., Merck Inc., Íslensk Erfðagreining ehf.

Veggspjöld: 25

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Costa VP, Harris A, Stefánsson E, Flammer J, Kriegelstein GK, Orzalesi N, Heijl A, Renard JP, Serra LM. The effects of antiglaucoma and systemic medications on ocular blood flow. *Prog Retin Eye Res* 2003;22(6): 769-805.

Jonasson F, Damji KF, Arnarsson A, Sverrisson T, Wang L, Sasaki H, Sasaki K. Prevalence of open-angle glaucoma in Iceland: Reykjavik Eye Study. *Eye* 2003;17(6):747-53.

Jonasson F, Arnarsson A, Sasaki H, Peto T, Sasaki K, Bird AC. The prevalence of age-related maculopathy in Iceland: Reykjavik eye study. *Arch Ophthalmol* 2003;121(3):379-85.

Sasaki H, Kawakami Y, Ono M, Jonasson F, Shui YB, Cheng HM, Robman L, McCarty C, Chew SJ, Sasaki K. Localization of cortical cataract in subjects of diverse races and latitude. *Invest Ophthalmol Vis Sci* 2003;44(10):4210-4.

Stefánsson E, Zetterstrom C, Ehlers N, Kiilgaard JF, la Cour M, Sigurdsson H, Gudmundsdóttir E, Prause JU, Heijl A. Nordic research in ophthalmology. *Acta Ophthalmol Scand* 2003;81(6):556-66.

Wang L, Damji KF, Munger R, Jonasson F, Arnarsson A, Sasaki H, Sasaki K. Increased disk size in glaucomatous eyes vs normal eyes in the Reykjavik eye study. *Am J Ophthalmol* 2003;135(2):226-8.

Wang L, Damji KF, Munger R, Jonasson F, Arnarsson A, Sasaki H, Sasaki K. Association of disk size and glaucomatous cupping - Reply. *Am J Ophthalmol* 2003;136(2):398.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Einar Stefánsson, Friðbert Jónasson, Guðmundur Viggósson. Lýðheilsa og blinduvarnir. Enginn veit hvað átt hefur fyrir en misst hefur. [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2003;89(3):187-8.

BARNALÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: ÁSGEIR HARALDSSON, PRÓFESSOR

ALMENN BARNALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

ÁSGEIR HARALDSSON, PRÓFESSOR

NÝBURAFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

ATLI DAGBJARTSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Á Barnaspítala Hringins eru stundaðar margs konar rannsóknir sem tengjast sjúkdómum í börnum og meðferð þeirra. Einkum hafa rannsóknirnar beinst að tilurð og algengi sjúkdóma í börnum, meðferðarmöguleikum og árangri meðferðar. Rannsóknirnar eru því oft klínískar. Grunnrannsóknir eru einnig stundaðar á sviðinu eða með samstarfsaðilum og tengjast m.a. erfðafræði, krabbameinslækningum og ónæmisfræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Congenital adrenal hyperplasia (CAH). Nýgengi, einkenni og faraldsfræði erfðabáttá á Íslandi í 35 ár 1966-2001. Árni V. Þórsson. Tíðni ofnæmissjúkdóma hjá 15 ára gömlum börnum, framsýn rannsókn. Björn Árdal. Ónæmisminni sex árum eftir bólusetningu ungbarna með próteintengdu pneumokokkabóluefni. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Er ofnæmismyndun ungra barna háð RS veirusýkingu? Sigurður Kristjánsson. Nýrnasteinar. Faraldsfræði, efnaskiptasvipgerð, erfðafaraldsfræði og meingenaletit. Viðar Örn Eðvarðsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins, University of Iowa, Bandaríkjunum, Barnaspítali Hringins er í rannsóknarsamstarfi við fyrirtæki og stofnanir á Íslandi og erlendis, m.a. í Svíþjóð, Hollandi, Englandi og Bandaríkjunum samanber lýsingu verkefna og greina.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Ahola T, Lapatto R, Raivio KO, Selander B, Stigson L, Jonsson B, Jonsbo F, Esberg G, Stovring S, Kjartansson S, Stiris T, Lossius K, Víkóla K, Fellman V. N-acetylcysteine does not prevent bronchopulmonary dysplasia in immature infants: A randomized controlled trial. *J Pediatr* 2003;143(6):713-9.

Berntson L, Andersson Gare B, Fasth A, Herlin T, Kristinsson J, Lahdenne P, Marhaug G, Nielsen S, Pelkonen P, Rygg M. Incidence of juvenile idiopathic arthritis in the Nordic countries. A population based study with special reference to the validity of the ILAR and EULAR criteria. *J Rheumatol* 2003;30(10):2275-82.

Frost BM, Nygren P, Gustafsson G, Forestier E, Jonsson OG, Kanerva J, Nygaard R, Schmiegelow K, Larsson R, Lonnerholm G. Increased in vitro cellular drug resistance is related to poor outcome in high-risk childhood acute lymphoblastic leukaemia. *Br J Haematol* 2003;122(3):376-85.

Hjalgrim LL, Rostgaard K, Schmiegelow K, Soderhall S, Kolmannskog S, Vetteranta K, Kristinsson J, Clausen N, Melbye M, Hjalgrim H, Gustafsson G. Age- and sex-specific incidence of childhood leukemia by immunophenotype in the Nordic countries. *J Natl Cancer Inst* 2003;95(20):1539-44.

Hjaltested EK, Bernatoniene J, Erlendsdottir H, Kaltenis P, Bernatoniene G, Gudnason T, Haraldsson A, Kristinsson KG. Resistance in respiratory tract pathogens and antimicrobial use in Icelandic and Lithuanian children. *Scand J Infect Dis* 2003;35(1):21-6.

Jansson UH, Kristiansson B, Albertsson-Wikland K, Bjarnason R. Short-term gluten challenge in children with coeliac disease does not impair spontaneous growth hormone secretion. *J Pediatr Endocrinol Metab* 2003;16(5):771-8.

Kristensen TD, Wesenberg F, Jonsson OG, Carlsen NT, Forestier E, Kirchoff M, Lundsteen C, Schmiegelow K. High-resolution comparative genomic hybridisation yields a high detection rate of chromosomal aberrations in childhood acute lymphoblastic leukaemia. *Eur J Haematol* 2003;70(6):363-72.

Lie SO, Abrahamsson J, Clausen N, Forestier E, Hasle H, Hovi L, Jonmundsson G, Mellander L, Gustafsson G. Treatment stratification based on initial in vivo response in acute myeloid leukaemia in children without Down's syndrome: results of NOPHO-AML trials. *Br J Haematol* 2003;122(2):217-25.

Rosthoj S, Hedlund-Treutiger R, Rajantie J, Zeller B, Jonsson OG, Elinder G, Wesenberg F, Henter JI. Duration and morbidity of newly diagnosed idiopathic thrombocytopenic purpura in children: A prospective Nordic study of an unselected cohort. *J Pediatr* 2003;143(3):302-7.

Schmiegelow K, Bjork O, Glomstein A, Gustafsson G, Keiding N, Kristinsson J, Makiperna A, Rosthoj S, Szumlanski C, Sorensen TM, Weinschilbom R. Intensification of mercaptopurine/methotrexate maintenance chemotherapy may increase the risk of relapse for some children with acute lymphoblastic leukemia. *J Clin Oncol* 2003;21(7):1332-9.

Seyfarth J, Madsen HO, Nyvold C, Ryder LP, Clausen N, Jonmundsson GK, Wesenberg F, Schmiegelow K. Post-induction residual disease in translocation t(12;21)-positive childhood ALL. *Med Pediatr Oncol* 2003;40(2):82-7.

Thorsdottir I, Gunnarsdottir I, Palsson GI. Association of birth weight and breast-feeding with coronary heart disease risk factors at the age of 6 years. *Nutr Metab Cardiovasc Dis* 2003;13(5):267-72.

Thorsdottir I, Gunnarsdottir I, Palsson GI. Birth weight, growth and feeding in infancy: relation to serum lipid concentration in 12-month-old infants. *Eur J Clin Nutr* 2003;57(11):1479-85.

Thorsdottir I, Gunnarsson BS, Atladottir H, Michaelsen KF, Palsson G. Iron status at 12 months of age -- effects of body size, growth and diet in a population with high birth weight. *Eur J Clin Nutr* 2003;57(4):505-13.

BARNALÆKNISFRÆÐI

Weemaes C, Klasen I, Goertz J, Beldhuis-Valkis M, Olafsson O, Haraldsson A. Development of immunoglobulin A in infancy and childhood. *Scand J Immunol* 2003;58(6):642-8. .

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Anna Gunnarsdóttir, Drífa Freysdóttir, Guðmundur Bjarnason, Þráinn Rósmundsson, Jónas Magnússon, Tómas Guðbjartsson. Skurðaðgerðir við launeista á Barnaspítala Hringins 1970-1993. *Læknablaðið* 2003;89(2):119-23.

Ingibjörg Bjarnadóttir, Karl G Kristinsson, Arnar Hauksson, Guðjón Vilbergsson, Gestur Pálsson, Atli Dagbjartsson. Beratíðni β -hemólýtískra streptókokka af flokki B meðal þungaðra kvenna á Íslandi og smitun nýbura. *Læknablaðið* 2003;89(2):111-5.

Ingibjörg Georgsdóttir, Atli Dagbjartsson. Litlir fyrirburar á Íslandi. Lífslíkur og fötlun. *Læknablaðið* 2003;89(4):299-302.

Ingibjörg Georgsdóttir, Evald Sæmundsen, Ingibjörg Símonardóttir, Jónas G Halldórsson, Snæfríður Þ Egilson, Þóra Leósdóttir, Brynhildur Ingvarsdóttir, Einar Sindrason, Atli Dagbjartsson. Litlir fyrirburar á Íslandi. Heilsufar og þroski. *Læknablaðið* 2003;89(7-8):575-81.

Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Viðar Örn Eðvarðsson. Ómega-3 fjölómættaðar fitusýrur: hlutverk í læknisfræði. *Læknablaðið* 2003;89(3):199-211.

BRÁÐALÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: BRYNJÓLFUR MOGENSEN, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Slysavarnir, áverkar og forvarnir. Hópslys og forvarnir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins auk Evrópusamstarfs.

Fyrirlestrar: 12

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Palmer ME, Haller C, McKinney PE, Klein-Schwartz W, Tschirgi A, Smolinske SC, Woolf A, Sprague BM, Ko R, Everson G, Nelson LS, Dodd-Butera T, Bartlett WD, Landzberg BR. Adverse events associated with dietary supplements: an observational study. *Lancet* 2003;361(9352):101-6.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Kristín Sigurðardóttir. Sumarþankar af slysadeild. [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2003;89(7-8):571.

ENDURHÆFINGALÆKNISFRÆÐI/SJÚKRAÞJÁLFUN

FORSTÖÐUMAÐUR: ELLA KOLBRÚN KRISTINSDÓTTIR, DÓSENT

ENDURHÆFINGALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

GÍSLI EINARSSON, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Áherslur liggja í rannsóknum á mænusköðum, heilasköðum og árangursmælingum í endurhæfingu.

RISE: Use of electrical stimulation to restore standing in paraplegics with long-term denervated degenerated muscles (DDM).

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður um mænuskaða.

Heilbrigðisæknivettvangur.

Evrópusambandið.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Allgemeinen Krankenhaus - Universitätsklinikum (AKH), Þýskalandi og Wilhelminenspital í Vínarborg. Fjöldi samstarfsaðila í Evrópu. Auk samstarfsaðila á LSH.

Fyrirlestrar: 6

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Hejdukova B, Hosseini N, Johnels B, Ingvarsson PE, Steg G, Olsson T. Manual transport in Parkinson's disease. *Mov Disord* 2003;18(5):565-72.

IÐJUPJÁLFUN

GUÐRÚN SIGURJÓNSDÓTTIR

SVIÐSSTJÓRI

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir á áreiðanleika matsmanna við notkun og Rash-greiningu á A-One mælitækinu.

Veggspjöld: 1

Fyrirlestrar: 9

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rash-greining. Guðrún Árnadóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskólinn á Akureyri, Reykjalundur.

SÁLGÆSLA PRESTA OG DJÁKNA

STEFÁN YNGVASON, SVIÐSSTJÓRI

Áherslur í rannsóknum:

Aðlögun, stuðningur og úrvinnsla sorgar hjá ekklum á Íslandi. Sorg aldraðra.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Norrænt samstarf og samstarfsaðilar á LSH.

SJÚKRAÞJÁLFUN

FORSVARSMÁÐUR:

ELLA KOLBRÚN KRISTINSDÓTTIR, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir á meðferð heilablóðfallssjúklinga og mænuskaðara. Rannsóknir um rafmagnsmeðferð hjá einstaklingum með útlægan mænuskaða, kynlíf mænuskaðara og þjálfun heilablóðfallssjúklinga. Aðferðir í lungnasjúkraþjálfun. Öndunarrannsóknir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rannsókn á skammtíma- og langtímaáhrif hjartaskurðaðgerðar með bringubeinsskurði og breyttri skurðtækni á öndun. María Ragnarsdóttir.

Rannsóknasjóður FÍSP:

Rannsókn á skammtíma- og langtímaáhrif hjartaskurðaðgerðar með bringubeinsskurði og breyttri skurðtækni á öndun. María Ragnarsdóttir.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar:

Rannsókn á skammtíma- og langtímaáhrif hjartaskurðaðgerðar með bringubeinsskurði og breyttri skurðtækni á öndun. María Ragnarsdóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Samstarfsaðilar á LSH.

Veggspjöld: 6

Fyrirlestrar: 15

ENDURHÆFINGALÆKNISFRÆÐI/SJÚKRAÞJÁLFUN

TALMEINAFRÆÐI

STEFÁN YNGVASON, SVIÐSSTJÓRI

Áherslur í rannsóknnum:

Málfræði. Framburður í tali sjúklinga með taugasjúkdóma (dysarthría).

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

NorFa – norrænt samstarfsverkefni til þriggja ára.

Doktorsverkefni:

Stam barna á leikskólaaldri. Tíðni, bati, fylgiraskanir og ættgengi.

Jóhanna Einarsdóttir við læknaeild HÍ.

Leiðbeinendur: Haukur Hjaltason, Sigríður Magnúsdóttir og fl.

Samstarfsaðilar í rannsóknnum:

NorFa hópurinn, málfraeðingar, hljóðfræðingar, talmeinafræðingar og verkfræðingar frá öllum Norðurlöndunum

Fyrirlestrar: 5

FÆÐINGA- OG KVENSJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: REYNIR TÓMAS GEIRSSON, PRÓFESSOR

FÆÐINGA- OG MEÐGÖNGUFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

REYNIR TÓMAS GEIRSSON, PRÓFESSOR

KVENSJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

JENS A. GUÐMUNDSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknnum:

Háþrýstingur í meðgöngu og afleiðingar til langs tíma, legslímufلاك, fjöl-blöðrusjúkdómur í eggjastokkum, unglingsþunganir, aðferðir við framköllun fæðinga, tvíburþunganir, faraldfræði þungana, kviðsjár-aðgerðir og legnám, getnaðarvarnir, krabbamein í kynfærum kvenna, nýjar aðferðir til sýklunarvarna í leggöngum, ofbeldi gegn konum, snemmskimun í þungun.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Fjölblöðrusjúkdómur í eggjastokkum.

Rannsóknasjóður HÍ:

Fjölblöðrusjúkdómur í eggjastokkum.

Íslensk Erfðagreining:

Fjölblöðrusjúkdómur í eggjastokkum.

Doktorsverkefni:

Sexual and reproductive health decision making among young Icelandic people. Sóley Bender. Leiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Háþrýstingur á meðgöngu: Rannsókn á faraldsfræði og erfðum.

Sigrún Hjartardóttir. Leiðbeinandi: Reynir T. Geirsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknnum:

Íslensk Erfðagreining, Hjartavernd, Krabbameinsfélag Íslands, Urður, Verðandi, Skuld, háskólar í Oxford, Bretlandi, Houston, USA, Aachen, Þýskalandi, samstarfshópur um ofbeldi gegn konum á Norðurlöndum, HÍ, auk samstarfsaðila á LSH.

FÆÐINGA- OG KVENSJÚKDÓMAFRÆÐI

Veggspjöld: 9
Fyrirlestrar: 20

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Bender S, Geirsson RT, Kosunen E. Trends in teenage fertility, abortion, and pregnancy rates in Iceland compared with other Nordic countries, 1976-99. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2003;82(1):38-47.

Bjarnadóttir RI. Update on contraceptive vaginal rings. *Rev Gyn Pract* 2003;3:156-9.

Wijma B, Schei B, Swahnberg K, Hilden M, Offerdal K, Pikarinen U, Sidenius K, Steingrimsdóttir T, Stoum H, Halmesmaki E. Emotional, physical, and sexual abuse in patients visiting gynaecology clinics: a Nordic cross-sectional study. *Lancet* 2003;361(9375):2107-13.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Ragnheiður Inga Bjarnadóttir. Burðarmálsaðauði á Íslandi - getum við enn lækkað tíðnina? *Læknablaðið* 2003;89(10):745-6.

Sigríður Björnsdóttir, Ebba Margrét Magnúsdóttir, Ari J Jóhannesson. Sjúkratilfelli: Háþrýstingur með kallumbresti hjá þungaðri konu. *Læknablaðið* 2003;89(5):395-7.

GEÐSJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: HANNES PÉTURSSON, PRÓFESSOR

ALMENN GEÐLÆKNISFRÆÐI OG BARNA- OG UNGLINGA-GEÐLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR:
HANNES PÉTURSSON, PRÓFESSOR

Aðaláherslur í rannsóknum geðsviðs:

Erfðaþættir og svipgerð geðklofa, geðhvarfa og annarra geðrofssjúkdóma, erfðaþættir og svipgerð kvíðaraskana, erfðaþættir og svipgerð einhverfu og athyglisbrests, notkun geðlyfja, meðferðarvilji í fíknisjúkdómum, rannsóknir á hugrænni atferlismeðferð, félagslegir þættir og lífsgæði í geðklofasjúkdómi, bætt greiningartæki í barna- og unglingsgeðlækningum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Geðrækt geðsjúkra – áhrifavaldur í bata. Elín Ebba Ásmundsdóttir. Skimun eftir geðrænum einkennum sjúklinga á móttöku- og göngudeildum geðsviðs LSH. Jón Friðrik Sigurðsson.

Doktorsnemar:

Taugasálfræði geðklofa – erfðafræði truflunar á skilvitund. Brynja B. Magnúsdóttir, Háskóli Íslands og Lundúnaháskóli. Leiðbeinandi Þórður Sigmundsson.

DUP25 in Iceland. Natasa Desnica. Leiðbeinandi: Jón G. Stefánsson (einnig tengt Íslenskrí Erfðagreiningu).

Icelandic adaptation of the KIDDIE-SADS-PL; Psychometric properties and clinical application. Bertrand Lauth. Leiðbeinandi: Hannes Pétursson.

Samstarfsaðilar

Íslensk Erfðagreining.
Háskóli Íslands.
Institute of Psychiatry, London, England.

Fyrirlestrar: 88
Veggspjöld: 80

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Curtis D, Kalsi G, Brynjólfsson J, McInnis M, O'Neill J, Smyth C, Moloney E, Murphy P, McQuillin A, Petursson H, Gurling H. Genome scan of pedigrees multiply affected with bipolar disorder provides further support for the presence of a susceptibility locus on chromosome 12q23-q24, and suggests the presence of additional loci on 1p and 1q. *Psychiatr Genet* 2003;13(2):77-84.

Gudjónsson GH, Sigurdsson JF. The relationship of compliance with coping strategies and self-esteem. *Eur J Psychol Assess* 2003;19(2):117-23.

Hansson L, Sandlund M, Bengtsson-Tops A, Bjarnason O, Karlsson H, Mackeprang T, Merinder L, Nilsson L, Sorgaard K, Vinding H, Middelboe T. The relationship of needs and quality of life in persons with schizophrenia living in the community. A Nordic multi-center study. *Nord J Psychiatry* 2003;57(1):5-11.

L

GEÐSJÚKDÓMAFRÆÐI

Lewis CM, Levinson DF, Wise LH, DeLisi LE, Straub RE, Hovatta I, Williams NM, Schwab SG, Pulver AE, Faraone SV, Brzustowicz LM, Kaufmann CA, Garver DL, Gurling HMD, Lindholm E, Coon H, Moises HW, Byerley W, Shaw SH, Mesen A, Sherrington R, O'Neill FA, Walsh D, Kendler KS, Ekelund J, Paunio T, Lonnqvist J, Peltonen L, O'Donovan MC, Owen MJ, Wildenauer DB, Maier W, Nestadt G, Blouin JL, Antonarakis SE, Mowry BJ, Silverman JM, Crowe RR, Cloninger CR, Tsuang MT, Malaspina D, Harkavy-Friedman JM, Svrakic DM, Bassett AS, Holcomb J, Kalsi G, McQuillin A, Brynjolfsson J, Sigmundsson T, Petursson H, Jazin E, Zoega T, Helgason T. Genome scan meta-analysis of schizophrenia and bipolar disorder, part II: Schizophrenia. *Am J Hum Genet* 2003;73(1):34-48.

Sæmundsen E, Magnusson P, Smari J, Sigurdardóttir S. Autism Diagnostic Interview-Revised and the Childhood Autism Rating Scale: Convergence and discrepancy in diagnosing autism. *J Autism Dev Disord* 2003;33(3):319-28.

Schulze K, McDonald C, Frangou S, Sham P, Grech A, Toulopoulou T, Walshe M, Sharma T, Sigmundsson T, Taylor M, Murray RM. Hippocampal volume in familial and nonfamilial schizophrenic probands and their unaffected relatives. *Biol Psychiatr* 2003;53(7):562-70.

Sigmundsson T, Maier M, Toone BK, Williams SCR, Simmons A, Greenwood K, Ron MA. Frontal lobe N-acetylaspartate correlates with psychopathology in schizophrenia: a proton magnetic resonance spectroscopy study. *Schizophr Res* 2003;64(1):63-71.

Sorgaard KW, Sandlund M, Heikkilä J, Hansson L, Vinding HR, Bjarnason O, Bengtsson-Tops A, Merinder L, Nilsson LL, Middelboe T. Schizophrenia and contact with health and social services: a Nordic multi-centre study. *Nord J Psychiatry* 2003;57(4):253-61.

Stefansson H, Sarginson J, Kong A, Yates P, Steinthorsdóttir V, Gudfinnsson E, Gunnarsdóttir S, Walker N, Petursson H, Crombie C, Ingason A, Gulcher JR, Stefansson K, St Clair D. Association of neuregulin 1 with schizophrenia confirmed in a Scottish population. *Am J Hum Genet* 2003;72(1):83-7.

Thorgeirsson TE, Oskarsson H, Desnica N, Kostic JP, Stefansson JG, Kolbeinsson H, Lindal E, Gagunashvili N, Frigge ML, Kong A, Stefansson K, Gulcher JR. Anxiety with panic disorder linked to chromosome 9q in Iceland. *Am J Hum Genet* 2003;72(5):1221-30.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Engilbert Sigurðsson. Geðklofagen, gereyðingarvopn og geðlæknaþing. [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2003;89(7-8):566.

Helga Hannesdóttir. Forvarnir og heilsuvernd : uppbygging á geðheilbrigðisþjónustu barna og unglinga. [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2003;89(4):295.

Ingibjörg Georgsdóttir, Evald Sæmundsen, Ingibjörg Símonardóttir, Jónas G Halldórsson, Snæfríður P. Egilson, Þóra Leósdóttir, Brynhildur Ingvarsdóttir, Einar Sindrason, Atli Dagbjartsson. Litlir fyrirburar á Íslandi. *Heilsufar og þroski. Læknablaðið* 2003;89(7-8):575-81.

Óttar Guðmundsson. Óhamingjusamir læknar. [ritstjórnargrein]. *Læknablaðið* 2003;89(2):103.

Tómas Helgason, Kristinn Tómasson, Tómas Zoëga. Algengi og dreifing notkunar geðdeyfðar-, kvíða- og svefnlyfja. *Læknablaðið* 2003;89(1):15-22.

SÁLARFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:

EIRÍKUR ÖRN ARNARSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknnum:

Rannsóknir á forvörnum við þunglyndi, þunglyndi, kvíða og vitrænni skerðingu, heilsutengdum lífsgæðum auk ýmissa matskvarða.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Visindasjóður LSH:

Stöðlun á íslenskri útgáfu Mattis heilabilunarkvarða. Berglind Magnúsdóttir, María K. Jónsdóttir.

Áhrif skrifa á líðan hjartasjúklinga. Hörður Þorgilsson.

Kvíðanæmi og kvíðasjúkdómar foreldra og tengsl við kvíðanæmi barna. Guðrún Oddsdóttir.

Forvörn þunglyndis meðal ungmenna. Eiríkur Örn Arnarson.

Minningsjóður Arnórs Björnssonar:

Forvörn þunglyndis meðal ungmenna. Eiríkur Örn Arnarson.

RANNÍS Markáætlun - Upplýsingatækni og umhverfismál:

Forvörn þunglyndis meðal ungmenna; margmiðlunarverkefni.

Eiríkur Örn Arnarson ásamt Sjöfn Ágústsdóttur.

NIMH:

Prevention of Depression Among Adolescents in Iceland. Eiríkur Örn Arnarson ásamt W. Ed Craighead.

Líknasjóður Oddfellow-stúkunnar nr. 5 Þórsteinn I.O.O.F.:

Forvörn þunglyndis. Eiríkur Örn Arnarson ásamt foreldrafélagi Verzlunarskóla Íslands.

Visindasjóður Öldrunarfræðafélags Íslands:

Stöðlun á DRS-2 heilabilunarkvarðanum. María K. Jónsdóttir ásamt Berglinni Magnúsdóttur o.fl.

Jólagiafasjóður Guðmundar Andrésónar:

Stöðlun á DRS-2 heilabilunarkvarðanum. María K. Jónsdóttir ásamt Berglinni Magnúsdóttur o.fl.

GEÐSJÚKDÓMAFRÆÐI

Meistaraverkefni:

Taugasálfræðilegt mat á fólki með fótaóreið. Hjördís B. Tryggvadóttir. Leiðbeinendur: María K. Jónsdóttir ásamt Þórði Sigmundssyni og Magnúsi Kristjánssyni.

Orð eru til alls fyrst. Áhrif tjáningar tilfinninga á heilsufar hjartasjúklinga". Sólrún Helga Ingibergsdóttir. Leiðbeinendur: Hörður Þorgilsson og Daniel Þór Ólason.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands auk samstarfsaðila á LSH.

Veggspjöld: 9

Fyrirlestrar: 7

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Ragnarsson B, Arnlaugsson S, Karlsson KO, Magnusson TE, Arnarson EO. Dental anxiety in Iceland: an epidemiological postal survey. Acta Odontol Scand 2003;61(5):283-8.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Haukur Hauksson, Eiríkur Örn Arnarson. Ungmennni sem leituðu athvarfs í Rauðakrosshúsinu 1996-2000. Læknablaðið 2003;89(6):507-12.

HANDLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: JÓNAS MAGNÚSSON, PRÓFESSOR
(HALLDÓR JÓNSSON JR. DÓSENT Í FJARVERU JM).

ALMENN HANDLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR (Í FJARVERU JM):
MARGRÉT ODDSDÓTTIR, DÓSENT

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Aspelund G, Halldorsdóttir BA, Isaksson HJ, Moller PH. Gallstone in a hernia sac. Surg Endosc 2003;17(4):657.

Gudbjartsson T, Magnusson K, Bergthorsson J, Barkardóttir RB, Agnarsson BA, Thoroddsen A, Einarsson GV. A population-based analysis of increased incidence and improved survival of testicular cancer patients in Iceland. Scand J Urol Nephrol 2003;37(4):292-8.

Halldorsdóttir AM, Sigurdardóttir M, Jonasson JG, Oddsdóttir M, Magnusson J, Lee JR, Goldenring JR. Spasmolytic polypeptide-expressing metaplasia (SPEM) associated with gastric cancer in Iceland. Dig Dis Sci 2003;48(3):431-41.

Thoroddsen A, Gudbjartsson T, Jonsson E, Gislason T, Einarsson GV. Operative mortality after nephrectomy for renal cell carcinoma. Scand J Urol Nephrol 2003;37(6):507-11.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Anna Gunnarsdóttir, Drífa Freysdóttir, Guðmundur Bjarnason, Þráinn Rósmundsson, Jónas Magnússon, Tómas Guðbjartsson. Skurðaðgerðir við launeista á Barnaspítala Hringins 1970-1993. Læknablaðið 2003;89(2):119-23.

Tómas Guðbjartsson, Erik Gyllsted, Per Jönsson. Aðskilinn lungnahluti (pulmonary sequestration) - sjúkratilfelli. Læknablaðið 2003;89(12):949-52.

BÆKLUNARLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:
HALLDÓR JÓNSSON JR., DÓSENT

Doktorsverkefni:

Clinical Characteristics of Whiplash-Associated Disorders (WAD), Grades I-II. Eyþór B. Kristjánsson. Leiðbeinandi: Halldór Jónsson, jr.

The effectiveness of a special physical treatment program in the early whiplash syndrome. Harpa Helgadóttir. Leiðbeinandi: Halldór Jónsson, jr.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Hreyfigreining ehf, Bæklunarskurðeild Sahlgrenska sjúkrahússins, Gautaborg, Svíþjóð, Bæklunarskurðeild Akademiska sjúkrahússins, Uppsala, Svíþjóð. Auk samstarfsaðila á LSH og FSA.

Fyrirlestrar: 7

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Franklin J, Robertsson O, Gestsson J, Lohmander LS, Ingvarsson T. Revision and complication rates in 654 Exeter total hip replacements, with a maximum follow-up of 20 years. BMC Musculoskelet Disord 2003;4(1):6.

HANDLÆKNISFRÆÐI

Robertsson O, Ranstam J. No bias of ignored bilaterality when analysing the revision risk of knee prostheses: analysis of a population based sample of 44,590 patients with 55,298 knee prostheses from the national Swedish Knee Arthroplasty Register. BMC Musculoskelet Disord 2003;4(1):1.

Zoega B, Karrholm J, Lind B. Mobility provocation radiostereometry in anterior cervical spine fusions. Eur Spine J 2003;12(6):631-6.

HÁLS- NEF- OG EYRNALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:
HANNES PETERSEN, DÓSENT

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Áhrif bólusetningar með polyvalent pneumokokka bóluefni á miðeyrasýkingar í rottum sýktum með Streptococcus pneumoniae. Hannes Petersen.

Meistaraverkefni

Effectiveness of regional versus modified vestibular rehabilitation on balance performance in early and late whiplash syndrome grade I-II. Guðný LiljaOddsóttir. Leiðbeinadi: Eyþór B. Kristjánsson (Rannsóknarstofa LSH-HNE deild).

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Hannes Petersen. Læknastök nei takk - Sjúklingaöryggi já takk. [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(6):479-80.

HEILA- OG TAUGA-SKURÐLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:
ARON BJÖRNSSON, YFIRLÆKNIR

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Idiopathic Normal Pressure Hydrocephalus, svefn og þrýstingsbreytingar í heila. Garðar Guðmundsson.

HJARTA- OG LUNGNA-SKURÐLÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:
BJARNI TORFASON, DÓSENT

Meistaraverkefni:

Þrýstingur í vöðvahólfum. Líney Símonardóttir. Leiðbeinandi: Bjarni Torfason.

PVAGFÆRALÆKNISFRÆÐI

FORSVARSMÆÐUR:
GUÐMUNDUR VIKAR EINARSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknnum:

Rannsóknir á erfðafræði blöðruhálskirtils, carcinoma í nýrum og neurogen blöðruöröskun.

Samstarfsaðilar í rannsóknnum:

Háskóli Íslands og Pfizer í Englandi.

Fyrirlestrar: 1

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Eldon BJ, Jonsson E, Tomasson J, Tryggvadóttir L, Tulinius H. Familial risk of prostate cancer in Iceland. BJU Int 2003;92(9):915-9.

Guðbjartsson T, Magnusson K, Bergthorsson J, Barkardóttir RB, Agnarsson BA, Thoroddsen A, Einarsson GV. A population-based analysis of increased incidence and improved survival of testicular cancer patients in Iceland. Scand J Urol Nephrol 2003;37(4):292-8.

Mommsen S, Ljungberg B, Einarsson GV, Johnsen J, Kallio J, Nurmi M, Rosenlund AF. Status of pretreatment evaluation, treatment and follow-up regimens for renal cell carcinoma in the Nordic countries. Scand J Urol Nephrol 2003;37(5):401-7.

Thoroddsen A, Guðbjartsson T, Jonsson E, Gíslason T, Einarsson GV. Operative mortality after nephrectomy for renal cell carcinoma. Scand J Urol Nephrol 2003;37(6):507-11.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Guðmundur Geirsson, Bente Hansen, Krístrún Hermannsdóttir. Tíðni þvagleka meðal stúlkna í framhaldsskólum. Læknablaðið 2003;89(4):305-9.

KRABBAMEINSLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: HELGI H. SIGURÐSSON, DÓSENT

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Heildrænt mat á líðan sjúklinga í líknarmedferð. Valgerður Sigurðardóttir.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Johannsson OT, Staff S, Vallon-Christersson J, Kytola S, Gudjonsson T, Rennstam K, Hedenfalk IA, Adeyinka A, Kjellen E, Wennerberg J, Baldetorp B, Petersen OW, Olsson H, Oredsson S, Isola J, Borg A. Characterization of a novel breast carcinoma xenograft and cell line derived from a BRCA1 germ-line mutation carrier. *Lab Invest* 2003;83(3):387-96.

Pukkala E, Aspholm R, Auvinen A, Eliasch H, Gundestrup M, Haldorsen T, Hammar N, Hrafnkelsson J, Kyronen P, Linnertsjo A, Rafnsson V, Storm H, Tveten U. Cancer incidence among 10,211 airline pilots: a Nordic study. *Aviat Space Environ Med* 2003;74(7):699-706.

Rafnsson V, Sulem P, Tulinius H, Hrafnkelsson J. Breast cancer risk in airline cabin attendants: a nested case-control study in Iceland. *Occup Environ Med* 2003;60(11):807-9.

Rafnsson V, Hrafnkelsson J, Tulinius H, Sigurgeirsson B, Olafsson JH. Risk factors for cutaneous malignant melanoma among aircrews and a random sample of the population. *Occup Environ Med* 2003;60(11):815-20.

Zeeb H, Blettner M, Langner I, Hammer GP, Ballard TJ, Santaquilani M, Gundestrup M, Storm H, Haldorsen T, Tveten U, Hammar N, Linnertsjo A, Velonakis E, Tzonou A, Auvinen A, Pukkala E, Rafnsson V, Hrafnkelsson J. Mortality from cancer and other causes among airline cabin attendants in Europe: A collaborative cohort study in eight countries. *Am J Epidemiol* 2003;158(1):35-46.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Ragnar Freyr Ingvarsson, Guðmundur I. Eyjólfsson, Magnús Gottfreðsson. Sjúkratilfelli mánaðarins: Maður með endurtekna netjubólgu á báðum fótleggjum. *Læknablaðið* 2003;89(9):675-7.

Jakob Pétur Jóhannesson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Aldursbundnar breytingará þéttni kalkkirtlahormóns kannaðar með mismunandi rannsóknaraðferðum. *Læknablaðið* 2003;89(3):191-7.

LÍFEFNAFRÆÐI, MEINEFNAFRÆÐI, SAMEINDALÍFFRÆÐI OG ERFÐALÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: JÓN JÓHANNES JÓNSSON, DÓSENT

ERFÐALÆKNISFRÆÐI

FORSVARMAÐUR:

REYNIR ARNGRÍMSSON DÓSENT

MEINAEFNAFRÆÐI, LÍFEFNAFRÆÐI

FORSVARMAÐUR:

JÓN JÓHANNES JÓNSSON DÓSENT

SAMEINDALÍFFRÆÐI

FORSVARMAÐUR:

EIRÍKUR STEINGRÍMSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Fjölbreyttar grunnrannsóknir í lífefnafræði, sameindalíffræði og erfðafræði og rannsóknir á beitingu þessara fræðigreina í læknisfræði. S.s. klínískar lífefnafræðilegar rannsóknir á mönnum og sjávarspendýrum (hvölum). Litningagallar í bráðahvítblæði í börnum. Smíði genaferju byggðri á mæði-visnuveiru.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Rannsókn á afritun og tjáningu gena cystatin C og cystatin F. Ísleifur Ólafsson.

Þróun metýlsértækra magnmælinga á kjarnsýrum í utanfrumuvökvum til sjúkdómsgreininga. Jón Jóhannes Jónsson. Meingenaleit í hypereosinophilíu. Magnús Karl Magnússon.

Rannsóknarsjóður HÍ:

Þróun metýlháðra magnmælinga á kjarnsýrum í utanfrumuvökva. Jón Jóhannes Jónsson.

Rannís Vísindasjóður:

Meingenaleit í hypereosinophilíu. Magnús Karl Magnússon.

Rannís Bygginga- og tækjakaupasjóður:

Rannsóknartæki. Jón Jóhannes Jónsson.

Rannís Upplýsingatækniáætlun:

Verkefni í lífupplýsingafræði. Jón Jóhannes Jónsson.

Kennslumálasjóður HÍ:

Lífvisir – kennslu- og upplýsingavefur í sameindalífvisindum. Jón Jóhannes Jónsson.

Rannís Tæknisjóður:

Representational Mismatch Scanning. Jón Jóhannes Jónsson.

LÍFEFNAFRÆÐI, MEINEFNAFRÆÐI, SAMEINDALÍFFRÆÐI OG ERFÐALÆKNISFRÆÐI

Tækjakaupasjóður HÍ:

Rannsóknartæki. Jón Jóhannes Jónsson.

Vísindasjóður Krabbameinsfélags Íslands:

Hlutverk sprouty próteina í stjórnun týrósin kínasa í æxlisfrumum. Magnús Karl Magnússon.

Vísindasjóður Wyeth í meltingarsjúkdómum:

Faraldsfræði og sameindaerfðafræði GIST æxla á Íslandi. Magnús Karl Magnússon.

Styrkur frá Hval hf.:

Til kaupa á 80 frystikistum. Matthías Kjeld.

Nýsköpunarsjóður námsmanna:

Tvívíður lögunarháður rafráttur til að greina brottfallsstökkbreytingar í cDNA. Jón Jóhannes Jónsson leiðbeinandi Brynja A. Einarsdóttir nemi.

Doktorsverkefni:

Sértæk binding próteina við misparað DNA. Guðmundur H. Gunnarsson. Leiðbeinandi: Jón Jóhannes Jónsson.

Próun aðferðar til einangrunar samupprunaraða úr erðamengi mannsins. Hans G. Þormar. Leiðbeinandi: Jón Jóhannes Jónsson.

Smíði genaferju byggðum á visnaveiru. Helga Bjarnadóttir. Leiðbeinandi: Jón Jóhannes Jónsson.

Meistaraverkefni:

Samanburður á erfðaeftni visnu-mæði veira úr hjörð sem smitaðist í löngu. Hallgrímur Arnarson. Leiðbeinendur: Margrét Guðnadóttir (próf. emeritus), Jón Jóhannes Jónsson (umsjónarkennari).

Breytügen arfgengrar járnofhleðslu á Íslandi. Jónína Jóhannsdóttir. Leiðbeinendur: Eiríkur Steingrímsson, Jón Jóhannes Jónsson.

Hlutverk sprouty próteina í stjórnun tyrosín kínasa í æxlisfrumum. Silja Dögg Andradóttir. Leiðbeinandi: Magnús Karl Magnússon.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Ýmsir aðilar innan og utan LSH.

Veggspjöld: 10

Fyrirlestrar: 8

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

D'Ambrosio C, Akin C, Wu Y, Magnusson MK, Metcalfe DD. Gene expression analysis in mastocytosis reveals a highly consistent profile with candidate molecular markers. *J Allergy Clin Immunol* 2003;112(6):1162-70.

Forestier E, Heim S, Blennow E, Borgstrom G, Holmgren G, Heinonen K, Johannsson J, Kerndrup G, Andersen MK, Lundin C, Nordgren A, Rosenquist R, Swolin B, Johansson B. Cytogenetic abnormalities in childhood acute myeloid leukaemia: a Nordic series comprising all children enrolled in the NOPHO-93-AML trial between 1993 and 2001. *Br J Haematol* 2003;121(4):566-77.

Guðmundsson B, Bjarnadóttir H, Kristjansdóttir S, Jonsson JJ. Quantitative assays for maedi-visna virus genetic sequences and mRNA's based on RT-PCR with real-time FRET measurements. *Virology* 2003;307(1):135-42.

Kjeld M. Salt and water balance of modern baleen whales: rate of urine production and food intake. *Can J Zool* 2003;81(4):606-16.

Kjeld M, Vikingsson GA, Alfredsson A, Olafsson O, Arnason A. Sex hormone concentrations in the blood of sei whales (*Balaenoptera borealis*) off Iceland. *J Cetacean Res Manage* 2003;5(3):233-40.

Skuladóttir GV, Olason PI, Jonsson L, Skarphedinsson JO, Eriksdóttir VH, Atlason PT, Franzson L, Schioth HB. Hyperphagia modifies FA profiles of plasma phospholipids, plasma FFA, and adipose tissue TAG. *Lipids* 2003;38(11):1127-32.

Thjodleifsson B, Sigthorsson G, Cariglia N, Reynisdóttir I, Guðbjartsson DF, Kristjánsson K, Meddings JB, Guðnason V, Wandall JH, Andersen LP, Sherwood R, Kjeld M, Oddsson E, Guðjonsson H, Bjarnason I. Subclinical intestinal inflammation: an inherited abnormality in Crohn's disease relatives? *Gastroenterology* 2003;124(7):1728-37.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Jakob Pétur Jóhannesson, Ólafur Skúli Indriðason, Leifur Franzson, Gunnar Sigurðsson. Aldursbundnar breytingar á þéttni kalkkirtlahormóns kannaðar með mismunandi rannsóknaraðferðum. *Læknablaðið* 2003;89(3):191-7.

LÍFFÆRAMEINAFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: JÓHANNES BJÖRNSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Vísindarannsóknir beinast í fyrsta lagi að faraldsfræði og líffegðan krabbameina. Í öðru lagi fer fram leit að og skilgreining áhrifa gena krabbameina. Er einkum unnið með brjóstakrabbamein en einnig krabbamein í blöðruhálskirtli, ristli, nýrum, lungum og eistum. Rannsóknir þessar eru unnar sjálfstætt innan stofnunarinnar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Tjáning lípóoxygenasa í illkynja og eðlilegum frumum.

Jón Gunnlaugur Jónsson.

RNA tjáningarmynstur og ættlægt brjóstakrabbamein.

Rósa Björk Barkardóttir.

Leit að stýfðum próteínum: Áfangi í leit að óþekktum erðavísi brjóstakrabbameins. Aðalgeir Arason.

Tjáning prostanoída í femoral og carotis slagæðum og æðakölkun.

Vigdís Pétursdóttir.

Leit að æxlisbælisgenum á litningi 3p í æxlum frá mismunandi líffærum. Þórgunnur Eyfjörð Pétursdóttir.

Doktorsverkefni:

Rannsókn á krabbameini í eistum og erfðri tilhneigingu til myndunar meinsins. Jón Þór Bergþórsson. Leiðbeinendur: Rósa B. Barkardóttir, Bjarni Agnarsson (umsjónarkennari).

Meistaraverkefni:

Rannsókn á umhverfu á litningi 8p. Sóley Björnsdóttir.

Leiðbeinandi: Jóhannes Björnsson.

Veggsþjöld: 31

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Aspelund G, Halldorsdóttir BA, Isaksson HJ, Moller PH. Gallstone in a hernia sac. *Surg Endosc* 2003;17(4):657.

Blaszyk H, Hartmann A, Björnsson J. Cancer of unknown primary: clinicopathologic correlations. *APMIS* 2003;111(12):1089-94.

Forestier E, Heim S, Blenow E, Borgstrom G, Holmgren G, Heinonen K, Johannsson J, Kerndrup G, Andersen MK, Lundin C, Nordgren A, Rosenquist R, Swolin B, Johannsson B. Cytogenetic abnormalities in childhood acute myeloid leukaemia: a Nordic series comprising all children enrolled in the NOPHO-93-AML trial between 1993 and 2001. *Br J Haematol* 2003;121(4):566-77.

Gudbjartsson T, Magnusson K, Bergthorsson J, Barkardóttir RB, Agnarsson BA, Thoroddsen A, Einarsson GV. A population-based analysis of increased incidence and improved survival of testicular cancer patients in Iceland. *Scand J Urol Nephrol* 2003;37(4):292-8.

Gudmundsdóttir K, Thorlacius S, Jonasson JG, Sigfusson BF, Tryggvadóttir L, Eyfjord JE. CYP17 promoter polymorphism and breast cancer risk in males and females in relation to BRCA2 status. *Br J Cancer* 2003;88(6):933-6.

Halldorsdóttir AM, Sigurdardóttir M, Jonasson JG, Oddsdóttir M, Magnusson J, Lee JR, Goldenring JR. Spasmolytic polypeptide-expressing metaplasia (SPEM) associated with gastric cancer in Iceland. *Dig Dis Sci* 2003;48(3):431-41.

Krop I, Maguire P, Lahti-Domenici J, Lodeiro G, Richardson A, Johannsdóttir HK, Nevanlinna H, Borg A, Gelman R, Barkardóttir RB, Lindblom A, Polyak K. Lack of H1N-1 methylation in BRCA1-linked and "BRCA1-like" breast tumors. *Cancer Res* 2003;63(9):2024-7.

Mikaelsdóttir EK, Benediktsdóttir KR, Olafsdóttir K, Arnadóttir T, Ragnarsson GB, Olafsson K, Sigurdsson K, Kristjansdóttir GS, Imsland AK, Ogmundsdóttir HM, Rafnar T. HPV subtypes and immunological parameters of cervical cancer in Iceland during two time periods, 1958-1960 and 1995-1996. *Gynecol Oncol* 2003;89(1):22-30.

Nordborg C, Johansson H, Petursdóttir V, Nordborg E. The epidemiology of biopsy-positive giant cell arteritis: special reference to changes in the age of the population. *Rheumatology (Oxford)* 2003;42(4):549-52.

Sigurdardóttir M, Sigurdsson H, Barkardóttir RB, Kristjansdóttir S, Agnarsson BA. Lymphoid tumours of the ocular adnexa: a morphologic and genotypic study of 15 cases. *Acta Ophthalmol Scand* 2003;81(3):299-303.

Tryggvadóttir L, Olafsdóttir EJ, Gudlaugsdóttir S, Thorlacius S, Jonasson JG, Tulinius H, Eyfjord JE. BRCA2 mutation carriers, reproductive factors and breast cancer risk. *Breast Cancer Res* 2003;5(5):R121-8.

Zeldenrust S, Gertz M, Uemichi T, Björnsson J, Wiesner R, Schwab T, Benson M. Orthotopic liver transplantation for hereditary fibrinogen amyloidosis. *Transplantation* 2003;75(4):560-1.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Jónas Geir Einarsson, Helgi J. Ísaksson, Gunnar Guðmundsson. Lokuð fleiðrusýnataka með nál á Íslandi árin 1990-1999. *Læknablaðið* 2003;89(3):215-9.

MYNDGREINING

FORSTÖÐUMAÐUR: ÁSBJÖRN JÓNSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Myndgreining alvarlegra glasaðra, skuggaefnisrannsóknir og stafræn myndgerð.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Columbia University, Bandaríkjunum og samstarfsaðilar á LSH.

Veggspjöld: 2

Fyrirlestrar: 3

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Bjarnason I, Helgason KO, Geirsson AJ, Sigthorsson G, Reynisdóttir I, Gudbjartsson D, Einarsdóttir AS, Sherwood R, Kristjansson K, Kjartansson O, Thjodleifsson B. Subclinical intestinal inflammation and sacroiliac changes in relatives of patients with ankylosing spondylitis. *Gastroenterology* 2003;125(6):1598-605.

van Straaten ECW, Scheltens P, Knol DL, van Buchem MA, van Dijk EJ, Hofman PAM, Karas G, Kjartansson O, de Leeuw FE, Prins ND, Schmidt R, Visser MC, Weinstein HC, Barkhof F. Operational definitions for the NINDS-AIREN criteria for vascular dementia - An interobserver study. *Stroke* 2003;34(8):1907-12.

ÓNÆMISFRÆÐI/BLÓÐFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: HELGI VALDIMARSSON, PRÓFESSOR

ÓNÆMISFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

HELGI VALDIMARSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir á psoriasis, rannsóknir á bóluæfnum s.s. gegn pneumókokkum og áhrifum bólusetninga auk rannsókna á sjálfsöfnæmi.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Psoriasis liðagigt, einkenni og algengi liðbólga í psoriasis fjölskyldum.

Hluti af psoriasis erfðarannsókn. Helgi Valdimarsson.

Nýtt bóluæfni gegn pneumókokkum, virkni og vernd gegn sýkingum í nýfæddum músum. Ingileif Jónsdóttir.

Svipgerð og virkni frumna í eitilvef nýfæddra músa, áhrif bólusetningaleiða og ónæmisaðgerða. Ingileif Jónsdóttir.

Bindur mannose binding lectin (MBL) low density lipoprotein (LDL)? Sædis Sævarsdóttir.

Þáttur bólgumiðla í meinþróun kransæðasjúkdóms.

Guðmundur Jóhann Arason.

Ákvörðun boðefnamynsturs í milta og eitlum í nýfæddu og fullorðnum músum. Sólveig G. Hannesdóttir.

Áhrif TGHF 1 á vefjasækni og efnatog T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Áhrif TGF á þroskunarferil óþroskaðra T-fruma. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Rannís:

Nýtt bóluæfni til slímhúðarbólusetningar gegn eyrnabólgu.

Ingileif Jónsdóttir.

Svipgerð og virkni frumna í eitilvef nýfæddra músa

– áhrif bólusetningaleiða og ónæmisglæða. Ingileif Jónsdóttir

Ákvörðun boðefnamynsturs í milta og eitlum í nýfæddum og fullorðnum músum. Sólveig G. Hannesdóttir, Ingileif Jónsdóttir.

Klínísk og ónæmisfræðileg greining á einkennum psoriasis eftir arfgerðum sjúkdómsins. Helgi Valdimarsson.

Eykur MBL skortur áhættu á sjálfsöfnæmi og þrálátum bólgum?

Helgi Valdimarsson. Rannsóknarnámstyrkur fyrir Sædisi Sævarsdóttur.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands:

Áhrif TGFb á þroskunarferil órskaðra T frumna. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Húðsæknieiginleikar T eitilfruma og fjöldi bælifruma

í kokeitlum psoriasis sjúklinga. Helgi Valdimarsson, Hannes Petersen.

Bólusetning músa gegn pneumókokkoasýkingum.

Ingileif Jónsdóttir.

Doktorsverkefni:

The role of T lymphocytes in the pathogenesis of psoriasis.

Hekla Sigmundsdóttir. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Eykur mannose binding lectin skortur áhættu á sjálfsöfnæmi og þrálátum bólgum. Sædis Sævarsdóttur. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Myndun og einkenni fjölsykrú sértækra B-minnisfruma í nýfæddum músum. Stefania P. Bjarnason. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Psoriasis. Genetics, clinical features and pathogenesis. Jóhann Elí Guðjónsson. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

ÓNÆMISFRÆÐI/BLÓÐFRÆÐI

Meistaraverkefni:

Ónæmissvar gegn nýjum pneumococca bóluefnum.
Brenda Ciervo Adama. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Stjórnun ónæmissvara gegn prótein-tengdum fjölsykrum.
Gunnhildur Ingólfssdóttir. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Bólusetning þungaðra - in vitro og in vivo aðferðarfræði til ofnæmis-
prófunar. Margrét S. Sigurðardóttir. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Hafa bólgueyðandi gigtarlyf neikvæð áhrif á framvindu liðagigtar?
Sigrún Laufey Sigurðardóttir. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Phenotype and function of cells in neonatal lymphoid tissue of
mice-effect of immunization route and adjuvants.
Þórunn Ásta Ólafsdóttir. Leiðbeinandi: Ingileif Jónsdóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknunum:

National Institute of Health, Bethesda, MD, USA. Tilraunastöð H.Í.
Keldum. Íslensk Erfðagreining. Hjartavernd. Háskólarnir í Höfðaborg,
Louisville, Kentucky, Búdapest, Mainz, Uppsölum, Stokkhólmi, Napólí,
Bologna, Aþenu, London, München, Köln, Milanó og Zürich, Genf,
Birmingham og Alabama. Statens Serum Institut, Danmörku. Aventis
Pasteur, Frakklandi og Kanada. Chiron Vaccines, Ítalíu, Háskóla-
sjúkrahúsið í Utrecht, Hollandi. Institute Pasteur-Lille, Frakklandi. Pierre-
Fabre, Frakklandi. Wyeth-Lederle Vaccines, Bandaríkjunum.
Heilsugæslustöðvar á höfuðborgarsvæðinu.

Veggspjöld: Mörg á fjölda ráðstefna
Fyrirlestrar: Fjölmarginir

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Gudjonsson JE, Thorarinsson AM, Sigurgeirsson B, Kristinsson KG,
Valdimarsson H. Streptococcal throat infections and exacerbation of
chronic plaque psoriasis: a prospective study. Br J Dermatol
2003;149(3):530-4.

Gudjonsson JE, Karason A, Antonsdóttir A, Runarsdóttir EH, Hauksson
VB, Upmanyu R, Gulcher J, Stefansson K, Valdimarsson H. Psoriasis
patients who are homozygous for the HLA-Cw*0602 allele have a 2.5-
fold increased risk of developing psoriasis compared with Cw6 heterozy-
gotes. Br J Dermatol 2003;148(2):233-5.

Jakobsen H, Jonsdottir I. Mucosal vaccination against encapsulated respi-
ratory bacteria--new potentials for conjugate vaccines? Scand J
Immunol 2003;58(2):119-28.

Jakobsen H, Sigurdsson VD, Sigurdardóttir S, Schulz D, Jonsdottir I.
Pneumococcal serotype 19F conjugate vaccine induces cross-protective
immunity to serotype 19A in a murine pneumococcal pneumonia
model. Infect Immun 2003;71(5):2956-9.

Karason A, Gudjonsson JE, Upmanyu R, Antonsdóttir AA, Hauksson VB,
Runarsdóttir EH, Jonsson HH, Gudbjartsson DF, Frigge ML, Kong A,
Stefansson K, Valdimarsson H, Gulcher JR. A susceptibility gene for
psoriatic arthritis maps to chromosome 16q: Evidence for imprinting.
Am J Hum Genet 2003;72(1):125-31.

Krop I, Maguire P, Lahti-Domenici J, Lodeiro G, Richardson A,
Johannsdóttir HK, Nevanlinna H, Borg A, Gelman R, Barkardóttir RB,
Lindblom A, Polyak K. Lack of H1N-1 methylation in BRCA1-linked and
"BRCA1-like" breast tumors. Cancer Res 2003;63(9):2024-7.

Luethviksson BR, Gunnlaugsdóttir B. Transforming growth factor-beta as
a regulator of site-specific T-cell inflammatory response. Scand J
Immunol 2003;58(2):129-38.

Saeland E, Leusen JH, Vidarsson G, Kuis W, Sanders EA, Jonsdottir I, van
de Winkel JG. Role of leukocyte immunoglobulin G receptors in vaccine-
induced immunity to Streptococcus pneumoniae. J Infect Dis
2003;187(11):1686-93.

Sigmundsdóttir H, Gudjonsson JE, Valdimarsson H. The effects of ultravi-
olet B treatment on the expression of adhesion molecules by circulating
T lymphocytes in psoriasis. Br J Dermatol 2003;148(5):996-1000.

Sigmundsdóttir H, Gudjonsson JE, Valdimarsson H. Interleukin-12 alone
can not enhance the expression of the cutaneous lymphocyte associated
antigen (CLA) by super-antigen-stimulated T lymphocytes. Clin Exp
Immunol 2003;132(3):430-5.

Valdimarsson H. Infusion of plasma-derived mannan-binding lectin
(MBL) into MBL-deficient humans. Biochem Soc Trans 2003;31(Pt
4):768-9.

Wernette CM, Frasch CE, Madore D, Carlone G, Goldblatt D, Plikaytis B,
Benjamin W, Quataert SA, Hildreth S, Sikkema DJ, Kayhty H, Jonsdottir I,
Nahm MH. Enzyme-linked immunosorbent assay for quantitation of
human antibodies to pneumococcal polysaccharides. Clin Diagn Lab
Immunol 2003;10(4):514-9.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Unnur Steina Björnsdóttir, Erling Ólafsson, Davíð Gíslason, Sigurveig P.
Gísladóttir. Geitunga- og býflugnaofnæmi - nýr vágstur á Íslandi?
Læknablaðið 2003;89(12):933-40.

ÓNÆMISFRÆÐI/BLÓÐFRÆÐI

BLÓÐFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

PÁLL TORFI ÖNUNDARSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknnum:

Blæðingásjúkdómar, thrombotisk vandamál, illkynjaðir blóðsjúkdómar.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Sameindafræðileg könnun á klínískum forspárþáttum.

Brynjar Viðarsson.

Meingenaleit í hypereosinophilic syndrome og skyldum sjúkdómum.

Magnús Karl Magnússon.

Griplufurum í myelodysplasiu. Er röskun á meingerð griplufurum

orsakabáttur í meingerð sjúkdómsins. Sigrún Reykdal, Elísabet

Kristbergisdóttir, Brynjar Viðarsson og Jóhanna Björnsdóttir.

Árangur VASP-meðferðar hjá sjúklingum með mergfrumuæxli á Íslandi.

Brynjar Viðarsson, Páll T. Öundur, Guðmundur M. Jóhannesson,

Jóhanna Björnsdóttir, og Sigrún Reykdal.

Rannís:

Meingenaleit í hypereosinophilic syndrome. Magnús Karl Magnússon.

Vísindasjóður Krabbameinsfélags Íslands:

Hlutverk sprouty próteína í stjórnum tyrosin kinasa í æxlisfrumum.

Magnús Karl Magnússon.

Vísindasjóður Wyeth í meltingarsjúkdómum:

Faraldsfræði og sameindaerfðafræði GIST æxla á Íslandi.

Magnús Karl Magnússon.

Meistaraverkefni:

Algengi og blóðfræðilegar orsakir blæðingarheilkenna ungs fólks.

Brynja R. Guðmundsdóttir. Leiðbeinandi: Páll T. Öundur.

Samstarfsaðilar í rannsóknnum:

Urður, Verðandi, Skuld

Veggspjöld: 10

Fyrirlestrar: 3

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

D'Ambrosio C, Akin C, Wu Y, Magnússon MK, Metcalfe DD. Gene

expression analysis in mastocytosis reveals a highly consistent profile

with candidate molecular markers. J Allergy Clin Immunol

2003;112(6):1162-70.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Páll Torfi Öundur. Nýtt blóðstorkumyndandi lyf við óstöðvandi

blæðingum? [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(12):923-4.

Ragnar Freyr Ingvársson, Guðmundur I. Eyjólfsson, Magnús

Gottfredsson. Sjúkratilfelli mánaðarins: Maður með endurtekna

netjubólgu á báðum fótleggjum. Læknablaðið 2003;89(9):675-7.

SVÆFINGA- OG GJÖRGÆSLULÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: GÍSLI H. SIGURÐSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknnum:

Rannsókn á verkjum og meðferð þeirra s.s. eftir skurðaðgerðir auk

krónískra verkja. Rannsóknir á sjökki s.s. tíðni og meðferð. Áhrif

misdjúpra svæfinga hjá gjörgæslusjúklingum. Áhrif kælingar á heila-

starfsemi eftir hjartastopp. Respiratory mechanics, spirodynamics og

natriuretic peptide.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Áhrif misdjúpra svæfinga hjá gjörgæslusjúklingum á lengd tíma í

öndunarvél, lengd gjörgæslumeðferðar svo og líðan þeirra og

á ýmsa sálræna þætti. Alma Möller.

Könnun á nytsemi samfelldrar vöktunar á heilastarfsemi gjörgæslu-

og skurðsjúklinga með heilalinuriti. Sigurbergur Kárasón.

Áhrif upphitunar með sérstökum miðbláæðarlegg á meðferð sjúklinga

sem fara í hjartaðgerð þar sem ekki er notuð hjarta- og æðavél.

Felix Valsson.

Áhrif kælingar á einkenni frá heila eftir hjartastopp. Felix Valsson.

Verkjastilling með taugarótardreyfingu á brjóstvegg eftir skurðaðgerð

vegna brjóstakrabbameins. Guðmundur Björnsson.

Samanburðarrannsókn á áhrifum adrenalíns, noradrenalíns og

fenýlefríns á smáæðablóðflæði í görnum, lifur, brisi og nýrum við

alvarlegar sýkingar. Gísli H. Sigurðsson.

Rannsóknarsjóður HÍ:

Áhrif vasopressíns á blóðflæði. Gísli H. Sigurðsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknnum:

Háskólinn í Gautaborg, Svíþjóð, Háskólinn í Lundi, Svíþjóð, Háskólinn í

Bern, Sviss, Háskólinn í St. Louise, USA, Taugagreining, Scandinavian

Critical Care Trials Group, Sjúkrahúsapótek LSH, Department of

Anesthesia and Intensive Care and Clinical Chemistry, Section of

Molecular Biology, Sahlgrenska University Hospital, Goteborg, Sweden,

auk samstarfsaðila á LSH.

SVÆFINGA- OG GJÖRGÆSLULÆKNISFRÆÐI

Veggspjöld: 17
Fyrirlestrar: 50

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Hittebrand LB, Krejci V, Tenhoevel ME, Banic A, Sigurdsson GH. Redistribution of microcirculatory blood flow within the intestinal wall during sepsis and general anesthesia. *Anesthesiology* 2003;98(3):658-69.

Krejci V, Hildebrand LB, Erni D, Sigurdsson GH. Endothelin receptor antagonist bosentan improves microcirculatory blood flow in splanchnic organs in septic shock. *Crit Care Med* 2003;31(1):203-10.

Oldner A, Rossi P, Karason S, Aneman A. A practice survey on vasopressor and inotropic drug therapy in Scandinavian intensive care units. *Acta Anaesthesiol Scand* 2003;47(6):693-701.

Sondergaard S, Karason S, Hanson A, Nilsson K, Wiklund J, Lundin S, Stenqvist O. The dynostatic algorithm accurately calculates alveolar pressure on-line during ventilator treatment in children. *Paediatr Anaesth* 2003;13(4):294-303.

Sondergaard S, Karason S, Wiklund J, Lundin S, Stenqvist O. Alveolar pressure monitoring: an evaluation in a lung model and in patients with acute lung injury. *Intensive Care Med* 2003;29(6):955-62.

Tomasdottir H, Hjartarson H, Ricksten A, Wasslavik C, Bengtsson A, Ricksten SE. Tumor necrosis factor gene polymorphism is associated with enhanced systemic inflammatory response and increased cardiopulmonary morbidity after cardiac surgery. *Anesth Analg* 2003;97(4):944-9.

Wernerman J, Stefansson T. Evaluation of ICU practice in Scandinavia. *Acta Anaesthesiol Scand* 2003;47(10):1185-6.

SÝKLAFRÆÐI, VEIRUFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: KARL G. KRISTINSSON, PRÓFESSOR

SÝKLAFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:
KARL G. KRISTINSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Bakteríusýkingar í húð, sveppasýkingar á fótum og meingerð ifarandi sveppasýkinga. Rannsóknir á pneumokokkum, meningokokkum og virkni og skömmtun sýklalyfja auk ýmissa annarra sýkinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Lungnasýkingar af völdum *Pseudomonas aeruginosa* á Landspítala Háskólasjúkrahúsi. Guðrún S. Hauksdóttir. Arfgerðarbreytileiki meningókokkastofna á Íslandi. Magnús Gottfredsson.

Evrópusambandið:

EURIS (European Resistance Intervention Study). Karl G. Kristinsson. PREVIS (Pneumococcal Resistance Epidemicity and Virulence Study). Karl G. Kristinsson.

Rannís:

Sameindafaraldsfræði ónæmra *Streptococcus pyogenes* á Íslandi. Karl G. Kristinsson.

Doktorsverkefni

Sameindafaraldsfræði *Listeria monocytogenes* stofna úr mönnum. Sigrún Guðmundsdóttir. Leiðbeinendur: Karl G. Kristinsson og Már Kristjánsson.

Sameindafaraldsfræði penicillin ónæmra *Streptococcus pyogenes*. Sigurður Einar Vilhelmsson. Leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Embætti yfirdýralæknis, Keldum, Tilraunastöð HÍ, Keldum, Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins, Rannsóknastofa Umhverfisstofnunar, Heilsugæslurnar Sólvangi og Kópavogi, HÍ, Landlæknisembættið, Embætti sóttvarnalæknis. Fjölmargar deildir á LSH. Rockefeller University, New York, ITQB Lissabon og Rockefeller Univ., Smittskyddsinstitutet, Stokkhólmi, Imperial College, London, Oxford University, Oxford, University of Kaiserslautern, Kaiserslautern, Statens Seruminstitut, Kaupmannahöfn, Mikrobiologisk Afdeling, Rigshospitalet, Kaupmannahöfn, Ann Hermansson, dósent, HNE deild, Lunds University, Lund, Malmö University Hospital, Malmö, Uppsala University, Russell Research Center, USDA, Athens, Georgia, US, Health Canada, Ottawa, Kanada, Harvard School of Public Health, Boston, US, Danish Institute for Food and Veterinary Research.

Veggspjöld: 9
Fyrirlestrar: 10

SÝKLAFRÆÐI, VEIRUFRÆÐI

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Crook PD, Aguilera JF, Threlfall EJ, O'Brien SJ, Sigmundsdóttir G, Wilson D, Fisher IS, Ammon A, Briem H, Cowden JM, Locking ME, Tschape H, van Pelt W, Ward LR, Widdowson MA. A European outbreak of *Salmonella enterica* serotype Typhimurium definitive phage type 204b in 2000. *Clin Microbiol Infect* 2003;9(8):839-45.

Gottfredsson M, Vredenburgh JJ, Xu J, Schell WA, Perfect JR. Candidemia in women with breast carcinoma treated with high-dose chemotherapy and autologous bone marrow transplantation. *Cancer* 2003;98(1):24-30.

Gudjonsson JE, Thorarinsson AM, Sigurgeirsson B, Kristinsson KG, Valdimarsson H. Streptococcal throat infections and exacerbation of chronic plaque psoriasis: a prospective study. *Br J Dermatol* 2003;149(3):530-4.

Gudmundsdóttir S, Hardardóttir H, Gunnarsson E. Subtyping of *Salmonella enterica* serovar typhimurium outbreak strains isolated from humans and animals in Iceland. *J Clin Microbiol* 2003;41(10):4833-5.

Hjaltested EK, Bernatoniene J, Erlendsdóttir H, Kaltenis P, Bernatoniene G, Gudnason T, Haraldsson A, Kristinsson KG. Resistance in respiratory tract pathogens and antimicrobial use in Icelandic and Lithuanian children. *Scand J Infect Dis* 2003;35(1):21-6.

Jonsdóttir K, Kristjánsson M, Hjaltalin Ólafsson J, Steingrímsson Ó. The molecular epidemiology of genital *Chlamydia trachomatis* in the greater Reykjavík area, Iceland. *Sex Transm Dis* 2003;30(3):249-56.

Knudsen JD, Odenholt I, Erlendsdóttir H, Gottfredsson M, Cars O, Frimodt-Møller N, Espersen F, Kristinsson KG, Gudmundsson S. Selection of resistant *Streptococcus pneumoniae* during penicillin treatment in vitro and in three animal models. *Antimicrob Agents Chemother* 2003;47(8):2499-506.

Silva S, Gouveia-Oliveira R, Maretzek A, Carrico J, Gudnason T, Kristinsson KG, Ekdahl K, Brito-Avo A, Tomasz A, Sanches IS, de Lencastre H, Almeida J. EURISWEB--Web-based epidemiological surveillance of antibiotic-resistant pneumococci in day care centers. *BMC Med Inform Decis Mak* 2003;3(1):9.

Simonsen GS, Smabrekke L, Monnet DL, Sorensen TL, Møller JK, Kristinsson KG, Lagerqvist-Widh A, Torell E, Digranes A, Harthug S, Sundsfjord A. Prevalence of resistance to ampicillin, gentamicin and vancomycin in *Enterococcus faecalis* and *Enterococcus faecium* isolates from clinical specimens and use of antimicrobials in five Nordic hospitals. *J Antimicrob Chemother* 2003;51(2):323-31.

Stern NJ, Hiatt KL, Alfredsson GA, Kristinsson KG, Reiersen J, Hardardóttir H, Briem H, Gunnarsson E, Georgsson F, Lowman R, Berndtson E, Lammerding AM, Paoli GM, Musgrove MT. *Campylobacter* spp. in Icelandic poultry operations and human disease. *Epidemiol Infect* 2003;130(1):23-32.

Thorsteinsson T, Masson M, Kristinsson KG, Hjalmarsdóttir MA, Hilmarsson H, Loftsson T. Soft antimicrobial agents: synthesis and activity of labile environmentally friendly long chain quaternary ammonium compounds. *J Med Chem* 2003;46(19):4173-81.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Ingibjörg Bjarnadóttir, Karl G. Kristinsson, Arnar Hauksson, Guðjón Vilbergsson, Gestur Pálsson, Atli Dagbjartsson. Beratiðni ß-hemólýtískra streptókokka af flokki B meðal þungaðra kvenna á Íslandi og smitum nýbura. *Læknablaðið* 2003;89(2):111-5.

Ragnar Freyr Ingvarsson, Guðmundur I. Eyjólfsson, Magnús Gottfredsson. Sjúkratilfelli mánaðarins: Maður með endurtekna netjubólgu á báðum fótleggjum. *Læknablaðið* 2003;89(9):675-7.

VEIRUFRÆÐI

FORSVARSMÁÐUR:

ARTHUR LÖVE, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Sameindafaraldsfræði ýmissa veira á Íslandi. Sjúkdómsmyndun (pathogenesis) veirusýkinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Sameindalíffræðilegur samanburður á lifrabólguveiru B stofnum á Íslandi. Arthur Löve.

Rannsóknarsjóður Háskólans:

Sameindalíffræðilegur samanburður lifrabólguveiru B stofna á Íslandi. Arthur Löve.

Veggspjöld: 4

Meistaraverkefni:

Epstein Barr og Cytomegaloveira á Íslandi. Ásgeir E. Ásgeirsson. Leiðbeinandi: Arthur Löve.

Hepaciveirur á Íslandi. Arfgerðir og sjúkdómsmyndun. Barbara Stanzeit. Leiðbeinandi: Arthur Löve.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Universitetssjúkhuset MAS, Malmö, Svíþjóð, Karolinska Institutet, Huddinge Sjukhus, Huddinge, Svíþjóð.

TAUGASJÚKDÓMAFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: ELÍAS ÓLAFSSON, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Raflífeðlisfræðilegar mælingar á samspili örvandi og hamlandi ferla á hreyfivæðum heilabarkar. Áhrif segulörvunar heila á hugræna þætti s.s. athygli, skráð með hugrænu hrifriti (P300). Notagildi segulörvunar heila í meðferð jafnvægistruflunar og geðlæggðar. Erfða- og faraldsfræðilegar rannsóknir á arfgengri heilablæðingu, M.S, dystomiu, migreni, flogaveiki, parkinsonsveiki og heilablóðföllum, auk annarra sjúkdóma.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Arfgeng heilablæðing; rannsókn á ferlum, upsöfnun og niðurbroti stökkbreytts cystatin C próteins í frumum. Elías Ólafsson. Rannsókn á dystoniusjúkdímum á Íslandi. Faraldsfræðileg rannsókn á erfðamörkum dystoniu hérlandis. Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Nýgengi heilablóðfalls á Íslandi. Jón Hersir Eliasson.

Vísindasjóður HÍ:

Stökkbreytt cystatin C prótein og arfgeng heilablæðing. Elías Ólafsson og Ástríður Pálsdóttir.

Doktorsverkefni:

Áköf þjálfun göngu í stuttan tíma hjá sjúklingum sem fengið hafa heilablóðfall. Jónína Waagfjörð. Leiðbeinandi: Elías Ólafsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Tryggingarstofnun ríkisins, Columbia University Bandaríkjunum, Íslensk Erfðagreining, auk samstarfsaðila á LSH.

Veggspjöld: 9

Fyrirlestrar: 3

Ritverk – bókarkaflar:

Ólafsson E, Ólafsson O, Hauser WA. Determining prognosis of epilepsy from a prevalence cohort. Estimated rate of spontaneous remissions during three decades. In: Libbey PJJ, editor. Prognosis of Epilepsies. Paris: Eurotext; 2003.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Bjornsson A, Gudmundsson G, Gudfinnsson E, Hrafnisdóttir M, Benedikz J, Skuladóttir S, Kristjánsson K, Frigge ML, Kong A, Stefansson K, Gulcher JR. Localization of a gene for migraine without aura to chromosome 4q21. Am J Hum Genet 2003;73(5):986-93.

Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Reynisdóttir ST, Manolescu A, Jonsdóttir S, Jonsdóttir T, Gudmundsdóttir T, Bjarnadóttir SM, Einarsson OB, Gudjonsdóttir HM, Hawkins M, Gudmundsson G, Gudmundsdóttir H, Andrason H, Gudmundsdóttir AS, Sigurdardóttir M, Chou TT, Nahmias J, Goss S, Sveinbjörnsdóttir S, Valdimarsson EM, Jakobsson F, Agnarsson U, Gudnason V, Thorgeirsson G, Fingerle J, Gurney M, Gudbjartsson D, Frigge ML, Kong A, Stefansson K, Gulcher JR. The gene encoding phosphodiesterase 4D confers risk of ischemic stroke. Nat Genet 2003;35(2):131-8.

Jonasdóttir A, Thorlacius T, Fosdøl R, Benediktsson K, Benedikz J, Jonsson HH, Sainz J, Einarsdóttir H, Sigurdardóttir S, Kristjansdóttir G, Sawcer S, Compston A, Stefansson K, Gulcher J. A whole genome association study in Icelandic multiple sclerosis patients with 4804 markers. J Neuroimmunol 2003;143(1-2):88-92.

Moller A, Eysteinnsson T. Modulation of the components of the rat dark-adapted electroretinogram by the three subtypes of GABA receptors. Vis Neurosci 2003;20(5):535-42.

Thorlacius S, Stefansson SB, Johannsson H. Incidence of disability pension in Iceland before and after introduction of the British functional capacity evaluation "All work test". Disabil Med 2003;3(1):5-8.

Thorlacius S, Stefansson SB, Ólafsson S. Prevalence of disability in Iceland 2001 and comparison with other Nordic countries. Disabil Med 2003;3(1):36-41.

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Hilmir Ásgeirsson, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir. Vöðvaspennutrúflun : yfirlitsgrein. Læknablaðið 2003;89(12):943-8.

ÖLDRUNARLÆKNISFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: PÁLMI JÓNSSON, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir á erfðabáttum Alzheimersjúkdóms og erfðabáttum langlífis, hrömunarsjúkdómar í heila auk rannsókna á Rai-mælitækinu og lífsgæðum aldraðra.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Sjúklingar með heilabilun fyrir 65 ára aldur og fjölskyldur þeirra. Hanna Lára Steinsson.

Veggspjöld: 1

Fyrirlestrar: 10

Meistaraneinar:

Óformlegur og formlegur stuðningur sem langlífir Íslendingar sem búa á eigin heimilum njóta með hliðsjón af færni. Hlíf Guðmundsdóttir. Leiðbeinandi: Pálmi V. Jónsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Hjartavernd, National Institute of Aging, Bethesta, Bandaríkjunu; AGES. Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining. Einnig er samstarf við Norðurlöndin og Evrópu, auk samstarfaðila á LSH.

ÖLDRUNARLÆKNISFRÆÐI

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Jonsson A, Gustafson Y, Schroll M, Hansen FR, Saarela M, Nygaard H, Laake K, Jonsson PV, Valvanne J, Dehlin O. Geriatric rehabilitation as an integral part of geriatric medicine in the Nordic countries. Dan Med Bull 2003;50(4):439-45.

Lernfelt B, Samuelsson O, Skoog I, Landahl S. Changes in drug treatment in the elderly between 1971 and 2000. Eur J Clin Pharmacol 2003;59(8-9):637-44.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Pálmi V Jónsson, Hlíf Guðmundsdóttir, Fanney Friðbjörnsdóttir, Marianna Haraldsdóttir, Þórunn Ólafsdóttir, Anna Birna Jensdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Ómar Harðarson, Hrafn Pálsson. Heilsufar, hjúkrunarþörf og lífsgæði aldraðra sem nutu heimaþjónustu heilsugæslunnar 1997. Læknablaðið 2003;89(4):313-8.

Þorkell Jóhannesson, Jakob Kristinsson, Jón Snædal. Hrönnunarsjúkdómar í heila - oxavarnarensím og kopar: kynning á rannsóknum. Læknablaðið 2003;89(9):659-71.

BARNAHJÚKRUN

FORSTÖÐUMAÐUR: GUDRÚN KRISTJÁNSDÓTTIR, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Svefnvandamál barna

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Skuladóttir A, Thome M. Changes in infant sleep problems after a family-centered intervention. Pediatr Nurs 2003;29(5):375-8.

ENDURHÆFINGARHJÚKRUN

ÞÓRDÍS INGÓLFSDÓTTIR, SVIÐSSTJÓRI

Áherslur í rannsóknum:

Rannsóknir sem beinast að heilablóðfallssjúklingum varðandi næringu þeirra að aðstandendum heilablóðfallssjúklinga.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Samstarfsaðilar á LSH

Fyrirlestrar: 1

GEÐHJÚKRUN

FORSTÖÐUMAÐUR JÓHANNA BERNHARÐSDÓTTIR, LEKTOR

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Meðferð, batahorfur og félagsleg aðlögun sjúklinga með tvíþátta geðsjúkdóm. Páll Biering.

Fyrirlestrar: 5

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Thome M. Severe postpartum distress in Icelandic mothers with difficult infants: a follow-up study on their health care. Scand J Caring Sci 2003;17(2):104-12.

Skuladóttir A, Thome M. Changes in infant sleep problems after a family-centered intervention. Pediatr Nurs 2003;29(5):375-8.

GEÐVERND

FORSTÖÐUMAÐUR: MARGA THOME, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Áhrif streitu og þunglyndiseinkenna á brjóstgjöf; Efling geðheilsu eftir barnsburð; Greining og meðferð svefntruflanir ungra barna.

Meistaraverkefni:

Upplifun fjarstaddra fedra af föðurhlutverki sínu. Leiðbeinandi: Sigríður Magnúsdóttir. Háskóli Íslands.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands. Heilsugæslustöðvar, auk samstarfsaðila á LSH.

HJÚKRUN LANGVEIKRA FULLORÐINNA

FORSTÖÐUMAÐUR: HELGA JÓNSDÓTTIR, DÓSENT

Áherslur í rannsóknum:

Árangur notkunar klínkra næringarleiðbeininga í hjúkrun á næringarástand sjúklinga með heilablóðfall. Gæði hjúkrunar á lungnadeild Landspítala-háskólasjúkrahúss.

Partnership with couples whose wife has severe breathing difficulties.

Innihald og árangur reykleysismæðferðar fyrir langveika á lyfjasviði I:

Samanburður á árangri m.t.t. kyns og heilsufarsvanda.

Reykleysismæðferð fyrir lungnasjúklinga.

Veggspjöld: 2

Fyrirlestrar: 9

Doktorsverkefni

Complementary Therapies in Nursing - Feasibility of Reflexology

Intervention to Reduce Anxiety and Pain in Patients Undergoing

Coronary Artery Bypass Graft Surgery: A Pilot Study.

Þóra Jenný Gunnarsdóttir. Handleiðari: Helga Jónsdóttir.

Meistaraverkefni

Lífsgæði kvenna með beinþynningu. Kolbrún Albertsdóttir.

Handleiðari: Helga Jónsdóttir.

Reynsla kvenna með lungnasjúkdóm af því að falla í reykbindindi.

Rósa Jónsdóttir. Handleiðari: Helga Jónsdóttir.

Samspil tækni og umhyggju: Reynsla sjúklinga og fjölskyldna þeirra af

tæknilegri öndunaraðstoð í svefni. Þorbjörg Sóley Ingadóttir.

Handleiðari: Helga Jónsdóttir.

Sérhæfð hjúkrunarmæðferð fyrir lungnasjúklinga. Guðrún Jónsdóttir.

Handleiðari: Helga Jónsdóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Wellington, Nýja Sjálandi og College of Saint Catherine, Saint Paul,

Minnesota, US Utrecht, Hollandi. Ýmsir samstarfsaðilar á LSH.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Jonsdottir H, Litchfield M, Pharris MD. Partnership in practice. Res

Theory Nurs Pract 2003;17(1):51-63.

KRABBAMEINSHJÚKRUNARFRÆÐI

FORSTÖÐUMAÐUR TILNEFNDUR: NANNA FRÍÐRIKSDÓTTIR, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Lífsgæði, einkenni og einkennamæðferð, óhefðbundin mæðferð, þarfir sjúklinga og aðstandenda, gæðavísar.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Medicine by Cancer Patients in Europe, Háskóli Íslands.

Veggspjöld: 2

Fyrirlestrar: 8

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Fríðriksdóttir N. Cancer care in Iceland. Eur J Oncol Nurs 2003;7(3):204-9.

Gunnarsdóttir S, Donovan HS, Ward S. Interventions to overcome

clinician- and patient-related barriers to pain management. Nurs Clin

North Am 2003;38(3):419-34, v.

Heidrích S, Ward S, Julesberg K, Miller N, Donovan H, Gunnarsdóttir S,

Davis S, Hughes S, Serlin RC. Conducting intervention research through

the Cancer Information Service: a feasibility study. Oncol Nurs Forum

2003;30(1):131-4.

KYNLÍFS- OG FRJÓSEMISHEILBRIGÐI

FORSTÖÐUMAÐUR: SÓLEY BENDER, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Kynlíf og frjósemisheilbrigði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Styrkur úr Aðstoðarmannasjóði HÍ.

Veggspjöld: 2

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Bender S, Geirsson RT, Kosunen E. Trends in teenage fertility, abortion,

and pregnancy rates in Iceland compared with other Nordic countries,

1976-99. Acta Obstet Gynecol Scand 2003;82(1):38-47.

Knudsen LB, Gissler M, Bender SS, Hedberg C, Ollendorff U, Sundstrom

K, Totlandsdal K, Vilhjalmsdóttir S. Induced abortion in the Nordic coun-

tries: special emphasis on young women. Acta Obstet Gynecol Scand

2003;82(3):257-68.

LJÓSMÓÐURFRÆÐI OG HEILBRIGÐI KVENNA

FORSTÖÐUMAÐUR: ÓLÖF ÁSTA ÓLAFSDÓTTIR, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Reynsla af barneignarþjónustu með áherslu á fæðingarstað.
Fæðingasögur og þekkingarþróun í ljósmóðurfræði.

Fyrirlestrar: 3

Meistaraverkefni:

Rannsókn um útkomu tvíburameðgangna og fæðingar á Landspítala-háskólasjúkrahúsi 1991-2000. Ingibjörg Eiríksdóttir. Háskóli Íslands.
Leiðbeinandi: Ólöf Ásta Ólafsdóttir.

Rannsókn um áhrif stellinga í fæðingum á spangarsvæðið. Margrét I. Hallgrímsson. Háskóli Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Ásta Ólafsdóttir.

UPPLÝSINGATÆKNI Í HJÚKRUN

FORSTÖÐUMAÐUR: ÁSTA THORODDSEN, LEKTOR

Áherslur í rannsóknum:

Hjúkrunarskráning á LSH
Þróun þekkingar í hjúkrun: Alþjóðlegur samanburður á klínískum hjúkrunargögnum og stjórnunarupplýsingum frá þremur löndum.
Klínísk ákvarðanatáka og skráð gögn

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Rannsóknarsjóður HÍ.
Þróun þekkingar í hjúkrun: Alþjóðlegur samanburður á klínískum hjúkrunargögnum og stjórnunarupplýsingum frá þremur löndum.
Ásta S. Thoroddsen.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands. University of Iowa, Bandaríkjunum, Örebro University, Svíþjóð, Asan Medical Center, Gyeongsang National University, Seoul, Koreu auk samstarfsaðila á LSH.

Veggspjöld: 3

Fyrirlestrar: 1

ÖLDRUNARHJÚKRUN

FORSTÖÐUMAÐUR: MARGRÉT GÚSTAFSDÓTTIR, DÓSENT

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands og samstarfsaðilar á LSH

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Pálmi V Jónsson, Hlíf Guðmundsdóttir, Fanney Friðbjörnsdóttir, Marianna Haraldsdóttir, Þórunn Ólafsdóttir, Anna Birna Jensdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Ómar Harðarson, Hrafn Pálsson. Heilsufar, hjúkrunarþörf og lífsgæði aldraðra sem nutu heimaþjónustu heilsugæslunnar 1997. Læknablaðið 2003;89(4):313-8.

NÆRINGARSTOFA

FORSTÖÐUMAÐUR: INGA ÞÓRSDÓTTIR, PRÓFESSOR

Áherslur í rannsóknum:

Næring móður og barns. Næringarástand mismunandi sjúklingahópa.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Greining vannæringar meðal aldraðra. Inga Þórsdóttir.

Fæðingarstærð, vöxtur í barnæsku og sjúkdómar síðar á ævinni.

Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rannsókn á tengslum milli ákveðinna félagslegra þátta og brjóstgjafar, næringar, vaxtar og eyrnabólgu ungbarna. María Guðnadóttir.

Rannsóknánámssjóður HÍ:

Fæðingarstærð, vöxtur í barnæsku og sjúkdómar síðar á ævinni.

Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Grænmetis- og ávaxtaneysla skólábarna. Ása Guðrún Kristjánsdóttir.

Evrópusambandið:

Pro-children – Evrópuverkefni.

Sérstök fjárveiting af fjárlögum:

Rannsóknir á kúamjólk og lágu nýgengi sykursýki af gerð 1 hérlendis.

Rannsóknasjóður HÍ:

Tengsl fæðingarstærðar við sjúkdóma síðar á ævinni

RANNÍS:

Forverkefnastyrkur. Íslenskur hluti ProChildren

Vegna Evrópuumsóknar SeafoodPlus

Næring og heilsa 6 ára Íslendinga.

Ýmis fyrirtæki:

Vegna íslensks hluta ProChildren

Doktorsnemar:

Fæðingarstærð, vöxtur í barnæsku og sjúkdómar síðar á ævinni.

Ingibjörg Gunnarsdóttir. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Mataræði íslenskra barna: járnþúskapur, vöxtur og félagslegir þættir.

Björn S. Gunnarsson. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Mataræði og lífsstíll ungra kvenna. Anna Sigríður Ólafsdóttir.

Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Meistaránemar:

Pregnancy-delivery complications and birth outcome associated with consumption of fish and fish liver oil and nutrient supplementation in pregnancy. Sveinbjörg Halldórsdóttir. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Nutrition and Health of Six-Year Old Icelandic Children – Validity of

Methods. Margaret Ospina. Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Grænmetis- og ávaxtaneysla skólábarna. Ása Guðrún Kristjánsdóttir.

Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir

Mataræði 9 og 15 ára skólábarna. Hafrún Eva Arnardóttir.

Leiðbeinandi: Inga Þórsdóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Íþróttaskor Kennaraháskóla Íslands, Hjartavernd, Heilsugæslustöðvar, Lýðheilsustöð, Rannsóknastofnanir atvinnulífsins, NorFa, Samstarfsaðilar vegna PROCHILDREN, Fonterra: New Zealand's Multinational Dairy Company. Auk samstarfsaðila á LSH.

Veggspjöld: 3

Fyrirlestrar: 5

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Birgisdóttir BE, Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I, Guðnason V, Benediktsson R. High birth weight does not guarantee protection from type 2 diabetes - Reply to ND Willows and K Gray-Donald. Am J Clin Nutr 2003;77(6): 1529-30.

Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I. Relationship between growth and feeding in infancy and body mass index at the age of 6 years. Int J Obes Relat Metab Disord 2003;27(12):1523-7.

Iggman D, Birgisdóttir BE, Ramel A, Hill J, Thorsdóttir I. Differences in cow's milk composition between Iceland and the other Nordic countries and possible connections to public health. Scand J Nutr 2003;47:194-8.

Thorsdóttir I, Gunnarsdóttir I, Pálsson GI. Association of birth weight and breast-feeding with coronary heart disease risk factors at the age of 6 years. Nutr Metab Cardiovasc Dis 2003;13(5):267-72.

Thorsdóttir I, Gunnarsdóttir I, Pálsson GI. Birth weight, growth and feeding in infancy: relation to serum lipid concentration in 12-month-old infants. Eur J Clin Nutr 2003;57(11):1479-85.

Thorsdóttir I, Ramel A. Dietary intake of 10- to 16-year-old children and adolescents in central and northern Europe and association with the incidence of type 1 diabetes. Ann Nutr Metab 2003;47(6):267-75.

Thorsdóttir I, Gunnarsson BS, Atladóttir H, Michaelsen KF, Pálsson G. Iron status at 12 months of age - effects of body size, growth and diet in a population with high birth weight. Eur J Clin Nutr 2003;57(4):505-13.

Önnur ritverk

Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir. Sérstaða íslensku kúamjólkurinnar : tengsl við heilsu og framtíðarmöguleikar. Reykjavík: Rannsóknarstofa í næringarfræði við Háskóla Íslands og Landspítala-háskólasjúkrahús; 2003.

SKRIFSTOFA FRAMKVÆMDASTJÓRA HJÚKRUNAR

FRAMKVÆMDASTJÓRI: ANNA STEFÁNSDÓTTIR

ÞRÓUNARSKRIFSTOFA HJÚKRUNARFORSTJÓRA

Áherslur í rannsóknum:

Árangursmælingar innan hjúkrunar, geðhjúkrunarráðgjöf, atvinnuþátttaka hjúkrunarfræðinga og rannsókna innan stjórnunar auk gæða á þjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Atvinnuþátttaka hjúkrunarfræðinga sem útskrifast frá 1990-2002. Anna Stefánsdóttir og Hrafn Óli Sigurðsson. Árangursmælingar innan hjúkrunar á göngudeild barna- og unglingsdeildar geðsviðs LSH (BUGL). Elísabet Guðmundsdóttir. Rannsókn á árangri þjálfunar hjúkrunarfræðinga í úthlutun verkefna. Helga Bragadóttir, Bylgja Kærnested, Svava Þorkelsdóttir. Rannsókn á starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á LSH 2001 – 2004. Sigrún Gunnarsdóttir.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga:

Atvinnuþátttaka hjúkrunarfræðinga sem útskrifast frá 1990 til 2002. Anna Stefánsdóttir og Hrafn Óli Sigurðsson. Ástæður þess að hjúkrunarfræðingar hættu störfum hjá LSH 2000 til 2002. Hrafn Óli Sigurðsson og Birna Flygenring. Yfirfærslugildi stjórnendastaðla American Nurses Association fyrir íslenska stjórnendur í hjúkrun. Hrafn Óli Sigurðsson og Lilja Stefánsdóttir.

Rannsóknarsjóður HÍ:

Hugmyndir, þekking og aðferðir í hjúkrun. Kristín Björnsdóttir. Ánægja foreldra á barnadeildum. Helga Bragadóttir, Anna Ólafía Sigurðardóttir, Auður Ragnarsdóttir, Herdís Gunnarsdóttir, Ragnheiður Sigurðardóttir.

Rannsóknarnámssjóður:

Rannsókn á starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á LSH 2001 – 2004. Sigrún Gunnarsdóttir.

Doktorverkefni:

Toward a Model Construction of Holistic Psychiatric Nursing Care of Patients with Psychiatric Comorbidity in Somatic Units. Guðný Anna Arnþórsdóttir. Leiðbeinandi: Sigríður Halldórsdóttir.

Developing a Computer-mediated Support Group Intervention for Parents whose Children have been Diagnosed with Cancer. Helga Bragadóttir. The University of Iowa College of Nursing. Leiðbeinandi Dr. Joanne Dochterman.

Rannsókn á starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga og ljósmæðra á LSH 2001 – 2004. London School of Hygiene & Tropical Medicine. Sigrún Gunnarsdóttir. Leiðbeinendur: Dr. Anne Marie Rafferty, Prof. Don Nutbeam og Dr. Sean Clarke.

Meistaraverkefni:

Rannsókn á árangri þjálfunar hjúkrunarfræðinga í úthlutun verkefna. Bylgja Kærnested. HÍ. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Háskóli Íslands, Pace University, New York, Bandaríkjunum, London School of Hygiene & Tropical Medicine, England, University of Pennsylvania School of Nursing, Bandaríkjunum, Vinnueftirlit ríkisins auk samstarfsaðila innan LSH.

Veggspjöld: 6

Fyrirlestrar: 15

Ritverk – bókarkafar:

Sigurðsson H. Career development strategies at an Icelandic Hospital. In: Feldman H, editor. The Nursing shortage: strategies for recruitment and retention in clinical practice and education. New York: Springer Publishing Company; 2003. p. 163-73.

Ritverk – greinar í ritrýndum erlendum tímaritum:

Gunnarsdóttir S, Björnsdóttir K. Health promotion in the workplace: the perspective of unskilled workers in a hospital setting. Scand J Caring Sci 2003;17(1):66-73.

Jensdóttir AB, Rantz M, Hjaltadóttir I, Guðmundsdóttir H, Rook M, Grandó V. International comparison of quality indicators in United States, Icelandic and Canadian nursing facilities. Int Nurs Rev 2003;50(2):79-84.

Sigurðsson HO. Career development programs at Landspítali University Hospital. Nurs Leadersh Forum 2003;8(1):40-4.

SKRIFSTOFA FRAMKVÆMDASTJÓRA LÆKNINGA

FORSTÖÐUMAÐUR: JÓHANNES GUNNARSSON

Ritverk – greinar í ritrýndum innlendum tímaritum:

Jóhannes M Gunnarsson. Fjármögnunar- og framleiðslumælikvarðar sjúkrahúsa. [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(12):927-8.

SKRIFSTOFA TÆKNI OG EIGNA

FRAMKVÆMDASTJÓRI: INGÓLFUR ÞÓRISSON

HEILBRIGÐISTÆKNI

ÞÓRÐUR HELGASON, VERKFRÆÐINGUR

Áherslur í rannsóknum:

Raförvun, fjarlækningar, stereolithographie

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu:

Vísindasjóður LSH:

Mæling á geislavirkum efnunum í líkama mannsins.

Rannís:

Fjarhjartariti. Fjarlækningar - aðgengi að sérfræðipjónustu innan heilbrigðiskerfisins

Heilbrigðistæknivettvangur (HTV):

RISE (Endurhæfing úttaugaskaða)

Tölvustudd líkanagerð (Stereolithographie).

Evrópusambandið (í gegnum samstarfsaðila í Vín):

RISE.

Nordisk Atantsamarbejde (NORA):

NATS.

Nýsköpunarsjóður námsmanna:

Bestun raförvunarpúlsa.

Mæling á geislavirkum efnunum í líkama mannsins.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

The Faroese Hospital System, Þórshöfn í Færeyjum, National Centre for Telemedicine, Tromsø, Noregi, Abteilung für Biomedizinische Technik und Physik, Universität Wien, Austurríki, Ludvik Boltzmann Institut für Elektrostimulation und Physiotherapie, Abteilung für Physikalische Medizin, Wilhelminenspital, Wien, Austurríki, Department of Human Anatomy and Cell Biology, The University of Liverpool New Medical School, Liverpool, Bretland, Department of Experimental Biomedical Sciences, University of Padova, Padova, Italy, Institute of Clinical Neurophysiology, University Medical Center, Ljubljana, Slovenia Orthopädische Universitätsklinik Heidelberg, (Schlierbach) Heidelberg, Þýskaland Heilbrigðisstofnun Seyðisfjarðar, Heilsugæslustöðin Efstaleiti auk samstarfsaðilar innan LSH.

Fyrirlestrar: 3

Veggspjöld 1

SKRIFSTOFA FJÁRREIÐNA OG UPPLÝSINGA

FRAMKVÆMDASTJÓRI: ANNA LILJA GUNNARSDÓTTIR

UPPLÝSINGAEILD

GUÐRÚN BJÖRG SIGURBJÖRNSDÓTTIR

Áherslur í rannsóknum

Framleiðslukerfi svo sem sjúklingaflokkunarkerfi í hjúkrun og DRG og samhæft árangursmat.

Styrkir sem deildin fékk á árinu:

Heilbrigðis og tryggingamálaráðuneyti:

Rafrænt gæðaeftirlit með gögnum úr sjúklingaflokkun í hjúkrun.

Ágústa Benný Herberdsdóttir, Helga Hrefna Bjarnadóttir.

Fyrirlestrar: 5

Meistaraneimar

How can Balanced Scorecard indicators be developed in public health care: A case study from the Women's clinic in Landspítali, Iceland.

Guðrún Björg Sigurbjörnsdóttir. Nordic School of Public Health, Gautaborg Svíþjóð. Leiðbeinandi Anna Lilja Gunnarsdóttir.

Framleiðslukerfi LSH: Samband vinnuálagseininga í hjúkrun og DRG flokka á geðsviði. Helga Hrefna Bjarnadóttir.

Leiðbeinandi Snjólfur Ólafsson.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Nord DRG Centrum, Uppsalar Svíþjóð, CPK Centrum Stokhólmi Svíþjóð Heilbrigðisráðuneytið, Fjármálaráðuneytið, Háskóli Íslands Landlæknisembættið, Hagstofa Íslands, Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri auk samstarfsaðila á LSH.

SKRIFSTOFA KENNSLU, VÍSINDA OG ÞRÓUNAR

FRAMKVÆMDASTJÓRI: GÍSLI EINARSSON

Áherslur í rannsóknum:

Starfsþróun fagfólks, skráning hjúkrunar, gæði þjónustu, rannsóknir á framlagi starfsmanna LSH til vísinda og umfangi heilbrigðisrannsókna á Íslandi. Auk þess sem starfsmenn vinna að rannsóknum á öðrum sviðum.

Styrkir sem skrifstofan fékk á árinu:

Rannsókn á dystoníusjúkdómum á Íslandi. Faraldursfræðileg rannsókn á erfðamörkum dystoníu hérlendis. Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

Hjartavernd, ÍE, Háskóli Íslands og RANNÍS.

Meistaraverkefni:

The lived experience of life after the death of a loved one from cancer. Sigrún Sæmundsdóttir við HA og University of Manchester. Leiðbeinandi Auðna Ágústsdóttir.

Reynsla erlendra hjúkrunarfræðinga af því að starfa á sjúkrahúsi á Íslandi. Hildur Magnúsdóttir við HA og University of Manchester. Leiðbeinandi: Próf. Sigríður Halldórsdóttir HA.

Dánartíðni einstaklinga sem leituðu á Bráðamóttöku LSH, 1995-2002. Oddný S. Gunnarsdóttir, Nordiska Hälsovårdhögskolan í Gautaborg. Leiðbeinandi Vilhjálmur Rafnsson.

Innlagnir á sjúkrahús í kjölfar slysa á börnum, 1991-2000. Svanhvit Björgvinsdóttir, Nordiska Hälsovårdhögskolan í Gautaborg. Leiðbeinandi Bo Eriksson.

Veggspjöld: 5

Fyrirlestrar: 7

SKRIFSTOFA FORSTJÓRA

FORSTJÓRI: MAGNÚS PÉTURSSON

SKRIFSTOFA STARFSMANNAMÁLA

ERNA EINARSDÓTTIR, SVIÐSSTJÓRI

Áherslur í rannsóknum:

Heilbrigði og starfskilyrði meðal starfsmanna. Auk þess sem starfsmenn vinna að rannsóknum á öðrum sviðum.

Samstarfsaðilar í rannsóknum:

University Hospital, Trondheim, Azienda Univeristy Hospital, Padova. Birkbeck College, University of London. The Norwegian University of Sciences and Technology, Institute of General Practice and Community Medicine.

Fyrirlestrar: 3

Ritverk – greinar í ritryndum erlendum tímaritum:

Getz L, Sigurdsson JA, Hetlevik I. Is opportunistic disease prevention in the consultation ethically justifiable? BMJ 2003;327(7413):498-500.

Getz L, Kirkengen AL. Ultrasound screening in pregnancy: advancing technology, soft markers for fetal chromosomal aberrations, and unacknowledged ethical dilemmas. Soc Sci Med 2003;56(10):2045-57.

Getz L, Nilsson PM, Hetlevik I. A matter of heart: the general practitioner consultation in an evidence-based world. Scand J Prim Health Care 2003;21(1):3-9.

Ritverk – greinar í ritryndum innlendum tímaritum:

Jóhann Ág Sigurðsson, Linn Getz. Samfélag í sálarkreppu - er ráðist að rót vandans? [ritstjórnargrein]. Læknablaðið 2003;89(1):11-2.

Trausti Óskarsson, Flóki Guðmundsson, Jóhann Ágúst Sigurðsson, Linn Getz, Vilhjálmur Árnason. Notkun stofnfrumna úr fósturvísu til lækninga: viðhorfskönnun meðal íslenskra lækna, lögfræðinga og presta. Læknablaðið 2003;89(6):499-504